

jaargang 12 nummer 4

INHOUD

Veldwaarnemingen nov. 1985 - feb. 1986	122
Fenologie 1985	127
Mookerheide en Heumense Schans broedvogelinventarisatie 1986	136
De roofvogels rond Jaca 1986	144
Reigeren in centraal Europa zomer 86	157
Leucistische Kievit te Linden	160

AGENDA

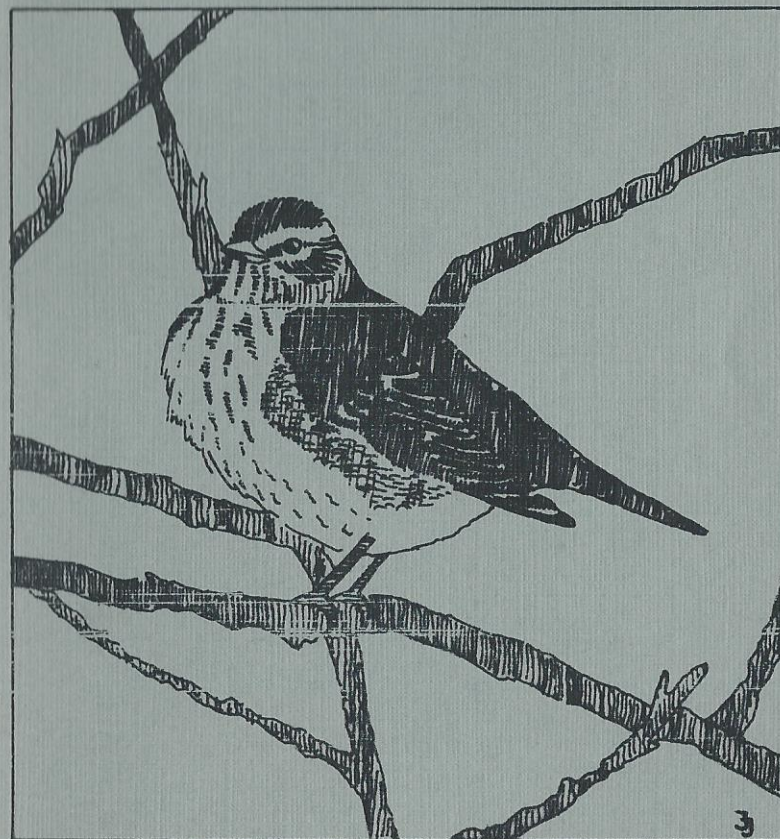
- 13 nov. overleg broedvogelinventarisaties
20.00 N4 (Wiskunde & Nat. Wet)
- 15 nov. Rivierentelling
nov. Bekentelling (blz. 117)
- 27 nov. 20.00 N6 (Wiskunde & Nat. Wet.)
KNNV-lezing, ook voor VWG
Lex Peeters (Dongen) over uilen
- 13 dec. Rivierentelling

WERKGROEP LAND VAN CUYK

- 24 okt. 20.00 vergadering werkgroep
Avifauna Land van Cuyk (blz. 121)
- 6 nov. Dialezing over Kerkuilen door
Vogelbescherming + film over
weidevogels 20.00 uur
Bar-Dancing Molenhoek St. Hubert

DE MOURIK

VOGELWERKGROEP RIJK - VAN - NIJMEGEN e.o.

jaargang 12 nummer 4
1986

-DE MOURIK-

Blad van de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Redactie

Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek, tel. 08891-5852;
Edward Jans, Schaarweg 13, 5438 AJ Gassel, tel. 08860-75833.

Lay-out

Dik Heg

-Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Werkgebied

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de Linge en ten oosten van de RW 75,
Duffelt, Salmorth, Reichswald, de Kop van Limburg, Land van
Cuyk, Land van Maas en Waal

Bestuur

Voorzitter: Laurens Rietveld, tel. 080-227925;
Secretaris: Gerard Schreurs, van Goorstraat 63, 6512 EC Nijmegen, tel. 080-238045;
Adres secretariaat/Penningmeester: Louis Geraets, Burg.van Raaystraat 27,
5437 BC Beers, tel. 08850-20263.

Werkgroepen

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen, tel. 080-220618.
Excursies: Laurens Rietveld, tel. 080-227925.

Kunstmatige nestgelegenheid: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen,
tel. 080-773551.

Rivierentellingen: Jan van der Brugge, Zonstraat 7, 6543 VM Nijmegen,
tel. 080-780040.

Roofvogeltellingen: Gerard Müskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook,
tel. 08896-1767.

Vogelkursussen: Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek,
tel. 08891-5852.

Asyls

N. Ebben, Heerstraat 18, 5435 PC St. Agatha, tel. 08850-12378.

H. Hullmand, Rijkstraatweg 303, 6573 CX Beek-Ubbergen, tel. 08895-3376 (alleen
roofvogels en uilen).

M. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, 6532 SV Nijmegen, tel. 080-551439.

B. Reijnders, Heyenseweg 51, 6591 HB Gennep, tel. 08851-11906.

J. van der Vaart, Jozef Israëlsstraat 15, 6521 MS Nijmegen, tel. 080-2334470.

Contributie

Werkende leden	f 10.--
Sympatiserenden	f 15.--
Jeugdleden tot 18	f 5.--
Gezinsleden	f 2,50

GIRONUMMER 4463052 t.n.v. VWG Rijk van Nijmegen e.o. te Beers.

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel. Publicatie van artikelen, meningen etc. behoeft niet te betekenen dat de daarin vermelde meningen, conclusies etc. het inzicht van de redactie weergeven.

Al vanaf de vorige Mourik hebt U kennis kunnen maken met de nieuwe lay-out en de voorpagina die verzorgd waren door Dik Heg. De reacties op dit nieuwe design waren positief. De voorplaat van deze aflevering (een koperwiek) werd getekend door Jan Jacobs en het is de bedoeling dat er op iedere nieuwe Mourik een andere voorplaat komt en het liefst steeds van een andere tekenaar. Naar onze mening schuilen er nog heel wat tekentalenten tussen de vogelaars. Dus doe je best! In deze aflevering na lange stagnatie weer een waarnemingenrubriek, de meest gelezen bladzijden in de Mourik. Bedankt Peter! Verder twee nieuwsbrieven van de werkgroep Avifauna Land van Cuyk. U zult regelmatig op de hoogte gehouden worden van de gang van zaken omtrent deze avifauna.

Uw bereidwillige dienaars, de Redactie

KOOPJE VOOR DE MEDEWERKERS VAN DE WATERVOGELTELLINGEN

Door het International Waterfowl Research Bureau is onlangs een lijvig rapport (118 blz.) gepubliceerd onder de titel "Results of the IWRB International Waterfowl Census 1967-1983", in het Engels dus. Hierin zijn de resultaten voor de zwanen, eenden en de Meerkoet uitgewerkt. Er worden nieuwe populatieschattingen gepresenteerd en verder trends in aantallen en verspreiding geanalyseerd. Het corps van huidige en vroegere medewerkers is dermate omvangrijk en de middelen van het IWRB zo beperkt, dat het verstrekken van gratis exemplaren niet mogelijk is. Het rapport kan evenwel tegen KOSTPRIJS (f 12,50 inclusief porto) door alle medewerkers besteld worden.

Schrijf een brief met vermelding van het aantal gewenst exemplaren EN SLUIT EEN GIROBETAALKAART OF EUROCHEQUE IN, gevuld en ondertekend, MAAR ZONDER VERMELDING VAN DE BEGUNSTIGDE.

Vóór 1 november portvrij aan

RIN, t.a.v. L.M.J. van den Bergh, Antwoordnummer 1617, 6800 WC Arnhem

AKTIVITEITEN

TAPUIT

Ondergetekende gaat een artikel schrijven over het voorkomen van de Tapuit in het werkgebied van de VWG. Gelieve al het nog niet ingezonden materiaal, MET NAME T.A.V. BROEDGEVALLEN, door te zenden aan Peter Brouwer of aan mij.

Menno Hornman, Groesbeekse weg 414, 6523 PP Nijmegen, 080-232595

WATERPIEPER

Voor een artikel over het voorkomen van de Waterpieper gaarne alle waarnemingen tot 31 december aanstaande inzenden aan ondergetekende. Eventueel kan het ook naar Peter Brouwer gezonden worden.

Leon Engels, Schubertstraat 12, 6561 EN Groesbeek, 08891-3401

BEKENTELLING

In november organiseert het Samenwerkingsverband Oost-Brabantse Vogelwerkgroep weer een bekendtelling. In het Land van Cuyk wordt op beperkte schaal meegedaan; alleen de Graafse en de Lage Raam worden geteld. In de rest van ons werkgebied zullen ook enkele interessante waterlopen onderzocht worden. Exacte datum nog niet bekend. Inlichtingen voor Land van Cuyk bij L. Geraets, tel. 08850-20263; voor rest werkgebied bij ondergetekende.

Dick Visser, Bruuk 122, Groesbeek, tel. 08891-6041

Sinds kort is de werkgroep Avifauna Land van Cuyk opgericht. Deze bestaat tot op heden uit 10 personen, welke zullen proberen om in de toekomst tot het schrijven van een avifauna van het Land van Cuyk te komen. We hopen dat meer mensen zich bij de werkgroep aan zullen sluiten. Het streven is dan ook om tot een zo volledig mogelijke avifauna te komen. Vooral mensen met inventarisatie-ervaring die bereid zijn enkele delen van het gebied onder hun hoede te nemen zijn hard nodig, dit om het gehele gebied binnen de geplande 5 jaar geïnventariseerd te krijgen.

In het begin van 1992 hopen we met het schrijven van de avifauna te kunnen beginnen, daarvoor moet eerst veel werk worden verricht.

In deze nieuwsbrief leest u o.a. de globale plannen t.b.v. de avifauna van het Land van Cuyk, die in de eerstvolgende vergadering zullen worden besproken (zie: agenda).

Het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied telt de gemeenten: Beers, Deffelt, Grave, Boxmeer, Vierlingsbeek, Cuyk en St Agatha, Mill en St Hubert, Wanroij, Oploo St Anthonis en Ledeacker, en Haps.

Als begrenzing van het onderzoeksgebied worden de gemeentegrenzen aangehouden.

De totale oppervlakte van het gebied bedraagt ± 40.000 Ha.

Medewerking gevraagd!

Ten behoeve van een uit te geven boek over de vogels van het Land van Cuyk zoekt de werkgroep Avifauna Land van Cuyk (W.A.L.C.) medewerkers:

- Literatuuronderzoekers
- Inventariseerders
- medewerkers aan tellingen
- waarnemingen verzamelaars
- statistici
- mensen die willen meewerken aan het uitwerken van gegevens.
- Tekenaars (zowel technisch als ook vogel en landschap tekenaars)
- enz. enz.

Reakties graag vóór 15 oktober naar: Edward Jans, Schaarweg 13, 5438 AJ Gassel, Tel.08860-75833.

Werkgroep Avifauna Land van Cuyk (W.A.L.C.)

Centraal archief: Edward Jans (tevens correspondentie adres).
Schaarweg 13, 5438 AJ Gassel, tel. 08860-75833

Algemeen coördinator: idem.

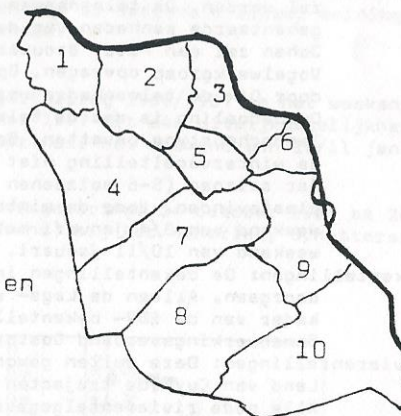
verdere medewerkers:

Floor Arts	Houwestraat 3	5441 PG	Deffelt	08856-1562
Mark Aarts	Sambeekseweg 17	5831 GK	Boxmeer	08855-71753
Louis Geraets	Burg.v.Raaystr. 27	5437 BC	Beers	08850-20263
Dik Heg	Passtraat 3	5862 AL	Groeningen	04781-2161
Jan Jacobs	Stekkenberg 77	6561 XG	Groesbeek	08891-3902
Rob Hendriks	Schuttersweg 25	5438 AG	Gassel	08860-71833
Raymond Pahlplatz	Dr.Kanterslaan 203	5361 NE	Grave	08860-72083
Johan Thissen	Hobbemaweg 118	6562 CW	Groesbeek	08891-5852
Henk de Vries	Jan van Cuykstr. 46	5431 GC	Cuyk	08850-13614

Gemeente indeling Land van Cuyk

1. Grave
2. Beers
3. Cuyk en St Agatha
4. Mill en St Hubert
5. Haps
6. Deffelt
7. Wanroij
8. Oploo St Anthonis en Ledeacker
9. Boxmeer
10. Vierlingsbeek

INGELAST BERICHT

Dik Heg verzoekt om melding om pleisterplaatsen van Klapeksters en Witgatjes en wel zo snel mogelijk. Dik gaat op deze plaatsen braakballen van deze soorten (ja, OOK VAN WITGATJE) zoeken. De eerste pogingen waren al succesvol. Eventueel kunt U zelf ook zoeken. Wilt U wel iedere braakbal apart bewaren en plaats en datum nauwkeurig noteren.

Notulen vergadering 30-8-1986.

aanvang: 20.30 uur

aanwezigen: Edward Jans, Raymond Pahlplatz, Louis Geraets, Henk de Vries, Floor Arts, Jan Jacobs, Dik Heg, Johan Thissen, Rob Hendriks.

- Opening: Edward (Algemeen coördinator) heet iedereen van harte welkom.
- Wintervogeltellingen: Het aantal te tellen soorten tijdens de wintervogeltelling zal beperkt worden tot de echte overwinteraars en bijzondere soorten. Er zal geteld worden per teleenheid, welke een door landschappelijke herkeningslijnen begrensd zal worden. De teleenheden zullen grotendeels de indertijd gehanteerde eenheden van de roefvogeltellingen worden. Johan zal aan Peter Brouwer de 1.50.000 kaarten van de Vogelwerkgroep opvragen. Op copiën van deze kaarten zullen door Dik de teleenheden worden ontworpen en ingetekend. De bedoeling is dat de teleenheden een zo homogeen mogelijk landschapstype bevatten. Bossen en bebouwing zullen tijdens de wintervogeltelling niet geteld worden. Per seizoen (5-6 seizoenen lang) zal er één wintervogeltelling plaatsvinden. Voor de winter 1986/1987 zal dat zijn in het weekend van 3/4 januari met een uitwijkmogelijkheid naar het weekend van 10/11 januari.

Bekentellingen: De bekendtellingen in het Land van Cuyk zullen niet meer doorgaan. Alleen de Lage- en Graafsche Raam zullen in het kader van de SOV- bekendtellingen nog geteld worden (SOV= Samenwerkingsverband Oostbrabantse Vogelwerkgroepen).

Rivierentellingen: Deze zullen gewoon doorgaan voor wat betreft het Land van Cuyk (de trajecten Maas links 14, 15 en 16).

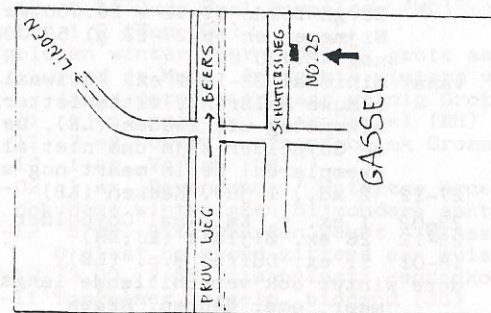
Alle oude rivierentelgegevens van de bovengenoemde trajecten zullen bij Peter Brouwer door Johan worden opgevraagd.

- Slaapplaatstellingen: Meeuwachtigen en kraaiachtigen zullen systematisch worden geteld, tenminste 1 keer per jaar wanneer de maximale aantallen zich bevinden op de slaapplaats. Per slaapplaats wordt met meerdere personen geteld, liefst 5-6 personen. De aantallen per 5 minuten (ten opzichte van zonsondergang) per aanvliegrichting worden geteld. Er wordt s'avonds geteld van 2 uur voor tot 1 uur na zonsondergang. Eventueel kan men individueel spreekwenslaapplaatsten en slaapplaatsen van Witte Kwikstaart, Kramsvogel, Groenling enz. er nog los bijtellen. Belangrijk is om nu al te beginnen met het lokaliseren van slaapplaatsen. Alle gegevens (ook plaatsen van nieuwe slaapplaatsen) doorgeven aan Edward Jans.

- Broedvogelinventarisaties: Dit punt zal op de komende vergadering nader besproken worden. Vast staat dat de karteringsmethode wordt gehanteerd. De criteria die in het handboek vogelinventarisatie staan vermeld worden gebruikt. Het eerste jaar zullen de bossen en landgoederen geïnventariseerd worden (c.a. 3000 ha).
- SOVON-projecten: Er worden op het ogenblik 6 P.T.T. telroutes geteld in het Land van Cuyk. Johan vraagt bij SOVON de gegevens van het Atlasproject voor Winter- en Trekvogels en het Atlasproject voor Broedvogels op.
- Losse Waarnemingen: Uit het archief van de Vogelwerkgroep zullen "alle" waarnemingen van het Land van Cuyk gesorteerd worden. Edward neemt contact op met Peter Brouwer hieromtrent. Dit najaar zal er al met waarnemingsorten begonnen worden.
- Provinciale Planologische Dienst (PPD): Er zal aan de PPD gevraagd worden om 1:10.000 kaarten van het hele Land van Cuyk. Ook gegevens van inventarisaties van de PPD zullen worden opgevraagd.
- Literatuuronderzoek: Goede coördinatie vereist. Johan legt een lijst aan van tijdschriften die zeker zullen moeten worden doorgenomen. Dik zal interessante literatuur (boeken) door nemen in de bibliotheek van de Rijksuniversiteit van Groningen. Johan zal gegevens van het Land van Cuyk uit het natuurhistorisch archief van Staatsbosbeheer halen. Edward en Jan zullen als dat mogelijk is in de bibliotheek van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer de tijdschriften door nemen.
- Rondvraag: Henk vraagt hoe het zit met de plannen van het SOV om een nieuwe Avifauna van Noord Brabant (de oude is uit 1967) te gaan schrijven. Hierop wordt geantwoord dat de plannen weinig voorstellen en dat er nergens officieel melding wordt gemaakt van deze plannen.

Vastgestelde data: - wintervogeltelling 1986/1987 in het weekend van 3/4 januari 1987 met een uitwijkmogelijkheid bij slecht weer naar het weekend van 10/11 januari

- volgende vergadering: 24 oktober 1986 om 20.00 uur (vrijdagavond) bij Rob Hendriks, Schuttersweg 25 Gassel.

122 **VELDWAARNEMINGEN** november 1985-februari 1986

IJsduiker 5/24-12 1 ex. Mzenburg Heyen (div. wrn) aanvaard CDNA
Roodkeelduiker november 1 ex. Paesplas Gennep, 1 ex. Kaliwaal-Ooypolder
1 ex. Maas t.h.v. Demen
december 1 ex. Maas Grave, 1 ex. Kraayenbergse plassen,
1 ex. Paesplas Gennep
januari 2 ex. Kraayenbergse Plassen
februari 1 ex. Kraaienbergse Plassen
Parelduiker 3-11 1 ex. Leukermeer Bergen (L.) (DH)
17-11 1 ex. Kraaienbergse Plassen (LG)
Roodhalsfuut november/december 1-2 ex. Plasmolen Mook (div. wrn.)
7/8-2 1 ex. Bisonbaai (LE,MW)
Kuifduiker november 2 ex. Plasmolen Mook, 1 ex. stuw Grave,
3 ex. oostelijke Ooypolder
december 2 ex. Plasmolen Mook, 1 ex. stuw Grave,
1 ex. Mzenburg Heyen
januari 1 ex. Kraaienbergse Plassen
Geoorde Fuut 1-11 1 ex. Plasmolen Mook (JJ)
12-01 1 ex. Gat van Hagen (RG)
Aalscholver 17-11 800 ex. Kaliwaal Ooypolder, later op slaapplaats
Millingerwaard (OW,W). In februari honderden
exemplaren langs de Maas en zeer weinig langs
de Waal, vergelijkbaar met de toestand in de
winter 84/85.
Roerdomp nov/dec 1 ex. Groenlanden
26-01 1 ex. Ooyse Graaf (LE)
Blauwe Reiger 3-11 122 ex. Ooypolder (PB,EJ)
Ooievaar 3-11 t/m 28-12 1 ex. Dreumelse Waard en Eendenkooi
Boven-Leeuwen (MK1)
23-11 1 ex. Graafse Raam Tongelaar, alu. ring van
Burgers Dierenpark (EJ)
29-12,31-12 Raam Grave (RP,LG,EJ)
12-01 1 ex. dood Raam Grave (RH)
Kleine Zwaan 3-11 8 ex. naar N. Heukelom Bergen (L.) (WV,JB)
3-11 4 ad. Kaliwaal Ooypolder (CS)
24/28-02 + 240 ex. Horddonken-zuid
eind jan./begin febr. + 200 ex. Ooypolder (hoog water)
3-12 127 ex. Herveld (JT,GM)
16-01 143 ex. Dodeaardse Veld (LB)
Wilde Zwaan 2-11 5 ad. naar ZZW Dreumelse Waard (MK1)
13-02 16 ad. Bergen (L.) bij Maas (div. wrn) Hoogste
aantal van deze winter.
Kolgans dit seizoen al vroeg in grote aantallen. Leo van den
Bergh telde 17-12 + 26.000 ex. ten oosten van
Nijmegen en op 27-12 al 59.000 ex. ! Op 18-01
nog 48.700 ex.
Grauwe Gans vanaf minimaal 22-12 1 ex. Kaliwaal Ooypolder met
blauwe halsring, witte letters en cijfers E35
afkomstig uit Zweden (LB). De Grauwe Ganzen in
de Ooypolder zijn dus niet alleen maar halfwilde
exemplaren! Begin maart nog aanwezig (PB).
Roodhalsgans 27-12 2 ad., 1 juv. Keeken (LB)
23-02 1 ex. r. Kaliwaal Ooypolder (EJ,DH,MA)
Canadese Gans 29-12 26 ex. Bijland (EJ,DH)
Brandgans 18-01 51 ex. Düffel e.o. (LB)
deze winter ook verschillende langs de Maas: Leuker-
meer, omg. Gennep, Megen
Rotgans 8-12 2 ad. Kleyen (LB)
31-12 1 juv. ex. Drutense Waard (LB)

Bergeend 16-02 11 ex. Kaliwaal Ooypolder (OH) 123
15-02 1 ex. Kraaienbergse Plassen (LG)
eind februari nog enkele exemplaren foer. in smalle
ijsvrije terreintjes Kaliwaal Ooypolder (PB)
Smient 3-12 2200 ex. Kaliwaal Leeuwen (MK1)
15-02 1400 ex. idem
22-12 1800 ex. idem, hoog uit noorden komen invallend
Wintertaling 8-12 648 ex. Ooypolder (PB)
Wilde Eend i.t.t. vorige winter geen uitzonderlijk hoge aantallen
aan het eind van de vorstperiode. Toen tot
10.000 Kaliwaal Ooypolder
Pijlstaart 7-02 44 ex. Ooypolder (JJ)
Slobeend februari ondanks nagenoeg totale ijsbedekking toch
enkele exemplaren Ooypolder
Krooneend 26-01 1 ♂ Kaliwaal Ooypolder (LE)
Tafeleend 3-12 + 100 ex. Kaliwaal-Leeuwen (MK1)
Kuifeend begin dec. 600 ex. visputten Groenlanden (div. wrn)
Toppereend 16-11 2 ♂♂ Kaliwaal Ooypolder (LE)
17-11 1 ♀ Maas Beerd (LG)
18-11 1 ♀ Mzenburg Heyen (Re,WV)
16/26-12 4⁺00, 1 ♂ Mzenburg Heyen (div. wrn)
19-12 t/m 4⁺01 1-2 ♂♂ stuw Grave (RP)
19-01 1 ♂ Erlecomse Waard (LR,PB)
26-01 1 ♂ Oude Waal Ooypolder (LE)
23-02 1 ♀ Maas Cuyk (DH)
29-12 1 ♀ Raam Kammerberg (LG)
Eidereend i.t.t. 1984 geen oktoberwaarnemingen. Wel weer redelijke
Zwarte Zeeëend aantallen:
10-11 1 ♀ Bisonbaai (JJ)
16-11 10⁺00 Millingerwaard (JH)
17-11 7 00⁺⁺ Paesplas Gennep (JJ)
17-11 2⁺⁺ 00 ~~xxxxxxx~~ stuw Grave (RH,RP)
26-11 8 00⁺⁺ Paesplas Gennep (JJ)
24-12 2⁺⁺ 00 idem (div. wrn.)
22-02 2 00⁺⁺ Maas Boxmeer (DH,MA)
Grote Zeeëend pleisteraars op Groene Heuvels Bergharen en Mzenburg
Brilduiker 15-12 10 00, 5 ♂♂ Grindkuilen Mill (EJ,LG)
12-01 35⁺ ex. Niers Zelderse Driessen (JB)
19-01 11 ex. Groenlanden (OH)
Buffelkopeend 15-02 e.v. 1 ♂ Maas Cuyk (zeer veel waarnemers)
Grote strijdvrage: wild of niet wild?
Nonnetje 5-12 255 ex. Kaliwaal Ooypolder (CS)
26-01 + 175 ex. idem (LE)
Middelste Zaagbek 16-11 2 00 Millingerwaard (JH)
2-12 1 ♂⁺ Oude Waal Ooypolder (MD)
31-12 1 ♀ idem (OH)
Grote Zaagbek afgelopen winter weer redelijk grote aantallen op en
rond de Maas. In zachte winters verblijven er
langs dezerivier maar weinig Grote Zaagbekken.
Zwarte Wouw 29-11 1 ex. naar ZW Maas Gassel (RH)
Rode Wouw 21-11 2 ex. overvl. steenfabriek Groenlanden (HO)
9-12 1 ex. Vortum (DH)
16-02 1 ex. Berendonck / Hatertse Broek (Ha,FS)
Blauwe Kiekendief ook deze winter geen bijzondere aantallen i.t.t. 1979
Sperwer 20-12 5 ex. uiterwaarden Weurt - Winssen. Een adult
♀ slaat op grond zittend een muis (FH)
27-12 3 00, 2 ♂♂ slaapplaats eendenkooi Dreumel (MK1)
Ruigpootbuizerd 28-11 Tongelaar, regelm. biddend (JG)
1-12 1 ex. Gnadenthal Donsbrüggen (JT,JJ)
29-12 1 ex. Kaliwaal Ooypolder (MD)
30-12 1 ex. Oeffeltse Weiden, op dode fazant (MA)
2-02 1 ex. uiterwaard Beuningen (RG,HG)
27-02 1 ex. Nederrijk (MW,LE)

Visarend	1 ex. Kraaienbergse plassen, later naar ZO (EJ)
Smelleken	9-11 1 ♂ jagend Appeltern Altforst (LB)
	18-11 1 ex. naar Z. de Bruuk (WV)
	8-12 1 ex. Vortumse Bergjes (TB)
	15-12 1 ♂ jagend Ven Zelderheide (LE,JJ)
	19-12 1 ex. naar Z. Lindenholt (HM)
	4-01 1 ♂ Lage Wald Groesbeek (MW,LE)
	14-01 1 ♂ jagend naar ZW Passtraat Groeningen (DH)
	2-02 1 ♂ jagend Oude Waal Ooypolder (EJ)
	13-02 1 ♂ naar O. Hommersumse weg Heyen (JB,LE,JJ,WV)
	24-02 1 ♂ Merenweg Dreumel (MK1)
Roodpootvalk	22-11 1 juv. ex. Beers
Slechtvalk	22-12 1 juv. ex. vl. brug Boxmeer-Heyen (RP)
	9-02 1 ex. t.p. Lage Raam St. Hubert (EJ)
	12-02 1 ex. Plasmolen Mook (LE)
Patrijs	Patrijzenwaarnemingen graag zo exact mogelijk aangeven. Gebruik hiervoor de inventarisatie-atlas of topografische kaarten.
Waterral	Geen enkele waarneming november-februari. Laatste: 30-10-1985, eerste 17-03-1986.
Meerkoet	2-02 + 1600 ex. Ooypolder
	24-02 + 470 ex. Ooypolder (PB)
Kraanvogel	14-11 meerdere ex. r. Groesbeek (JJ)
	16-11 ? ex. r. ad.&juv. gehoord na schietpartij steenfabriek Kraaienbergse Kekerdom (JH)
	17-11 18 ex. naar ZW Plasmolen (div. wrn.)
	17-11 ? ex. naar Z. Grave (RP)
	18-11 + 50 ex. & 6 ex. naar ZW Duivelsberg (JS)
	1-12 3 ex. Bosse Wässerung Leuth-Zyfflich (PB)
	4-12 wrsch. zelfde (2 ad.& 1 juv. Erlecomse Waard (OH)
Scholekster	4-12 1 ex. op grasland Rooyendijk Mill (FC)
	eind jan. versch. ex. Mazonburg Heyen e.o. (div. wrn)
Goudplevier	1-12 120 ex. Beuningse Veld (RG,HG)
	28-01 31 ex. Wamelse Waard (MK1)
Zilverplevier	7-11 3 ex. Kaliwaal Ooypolder (OH)
	9-11 3 ex. naar ZO Lage Raam St. Hubert (EJ)
	9-11 11 ex. naar ZW Kraaienbergse Plassen (EJ)
Kievit	Erlecomse Waard / Kaliwaal Ooypolder
	1e vorstperiode: laatste waarneming 7-01 1 ex.
	interglaciaal: 19-d t/m 8-02 (1)8-76 ex.
	2e vorstperiode: 8-02 t/m 1-03
	eerste waarneming 2-03 2 ex. overvl.
Kanoetstrandloper	3-11 1 ex. Erlecomse Waard (EJ,LR,PB)
Bonte Strandloper	10-11 30 ex. Hiense Waarden (AV)
	26-11 2 ex. Mazonburg Heyen (JJ)
	22-12 4 ex. Kaliwaal Ooypolder (PB)
	1 t/m 4-02 1 ex. Erlecomse Waard (PB,MD)
Bokje	24-11 1 ex. opvl. Afleidingskanaal Afferden
	24-02 1 ex. Merenweg Dreumel (MK1)
Houtsnip	2-12 6 ex. opvl. Wolfsberg (med. aan DV)
	11-01 1 ex. Ossenbroek Beers (JG)
Grutto	geén februariwaarnemingen
Zwarte Ruiter	3-11 11 ex. Oude Waal Ooypolder (PB,CS,MF)
Tureluur	20-12 1 ex. Strang Ewijk (FH)
Groenpootruiter	17-11 1 ex. Oude Waal Ooypolder (div. wrn.)
Witgatje	24-11 17 ex. bekentelling Leygraaf Groesbeek (JJ,EJ,GM)
Oeverloper	17-11 1 ex. HD gemaal Ooypolder (PB)

Kleine Jager	4-11 1 ex. lichte fase KU Nijmegen (HM,Ha)
	7-11 1 ex. donkere fase Dreumelse Waard (MK1)
	12-11 1 ad. lichte fase Oude Waal Ooypolder (CS)
	12-11 1 juv. ex. Erlecom (CS)
	13-11 1 ad. lichte fase Oude Waal Ooypolder (DV,Br)
	13-11 1 ad. donkere fase Gendtse Polder (CS)
	16-11 1 ex. Waal t.h.v. dorp Ooy (LE)
Middelste Jager	18-11 1 onv. ex. Gringgat Weurt (FH)
	(zie ook Vogeljaar jrg. 34 - 1986 -, p. 82-87)
Dwergmeeuw	17-11 1 ad. Millingerwaard (RP)
Kerkuil	12-12 1 ex. Klein Vortum (DH), hier ook op 13-02
Ransuil	5-01 7 ex. Niel (div. wrn.)
Velduil	26-11 1 ex. hoog overtr. Mazonburg Heyen (JJ)
	17-12 1 ex. Kaliwaal Ooypolder (OH)
	8-01 2 ex. steenfabriek Groen landen (OH)
	16-01 wrsch. 1 ex. Kaliwaal Ooypolder (PS)
IJsvogel	nov./dec. 1 ex. Groenlanden (OH)
	4-01 1 ex. Groenlanden (MD) Laatste waarneming
Kuifleeuwerik	6-11 2 ex. station Nijmegen (RF)
	6-02 1 ex. Grave (RP)
	18-02 1 ♂ z. Boxmeer zuid-oost (DH)
Waterpieper	Waarnemingen naar Leon Engels voor een publicatie in de Mourik!!
Oeverpieper	24-11 1 ex. de Vissert Puiflijk (LB)
Grote Gele Kwikstaart	20-11 8 ex. Leigraaf Groesbeek (DV)
	hele winter 1 ex. Kroonbeek Koningsvennen (Re)
Waterspreeuw	17/20-11 1 ex. Lage Horst Groesbeek, ondersoort "cinclus" (Scandinavië) (div. wrn.)
Zwarte Roodstaart	16-11 1 ♂ Groesbeek (LE)
Tjiftjaf	14-12 1 ex. r. Mazonburg Heyen (MH)
Vuurgoudhaantje	6-02 1 ex. tuin Elzenkamp Beek (Hs)
Zwarte Mees	in november nog wat nakomers van de invasie
Klapekster	waarnemingen van de Hamert, zweefvliegveld Malden, Bergerheide
Notenkraker	1-12 1 ex. vl. Millse Bossen (RP)
Bonte Kraai	18-01 21 ex. Jaegerweg Mill (FC)
Raaf	16-11 1 ex. naar N Klein Vortum (DH)
Baardmannetje	24-11 1 ex. f. Ganzenorgel Gassel (LG)
Europese Kanarie	29-11 1 ex. Gendtse Waarden (OH)
Putter	17-11 75 ex. Ooypolder-west (OH)
Kneu	eind dec. + 100 ex. Kraaienbergse Plassen (RP,EJ)
	10-02 61 ex. Maas Grave (RP)
Frater	waarnemingen van Kaliwaal Ooypolder, Dreumelse Waard, Kraaienbergse Plassen, Mazonburg Heyen, Circul van de Ooy, Kaliwaal Leeuwen, Maas Moordhuizen, Wamelse Waard, Eendekooi de Meren Dreumel
Barmsijs	waarnemingen van Hatertse Vennen, Drie Kronen Gennep, Kaliwaal Ooypolder, Grindkuilen Mill, de Bruuk, Wylerbergmeer, Dreumel, Eendekooi de Meren Dreumel, Kraaienbergse Plassen, Hatert
Kruisbek	16-12 1 ex. naar ZO Mazonburg Heyen (DH)
	12-02 5 ex. Reichswald, 1 ♂ werd gevoerd (Br)
Appelvink	gehele winter 1-18 ex. Maas+Waal Kanaal Hatert (FS)
IJsgors	5-12 1 ex. r. opvl. Dreumelse Waard (MK1)
Sneeuwgorst	25-11 1 ex. r. opvl. Waalburg Leeuwen (MK1)
	7/8-01 2 ♂, 1 ♂ Kaliwaal Ooypolder (div. wrn.)
	24/28-01 + 3-4 ex. Dreumelse Waard (MK1)
Geelgors	24-11 + 100 ex. Kranenburgerbroek (CS)
	24-11 46 ex. Saambeekse Uitwatering (DH)
Grauwe Gors	7-02 1 ex. eigen tuin Gennep, op voedertafel (Re)

RUBRIEK EXOTICA

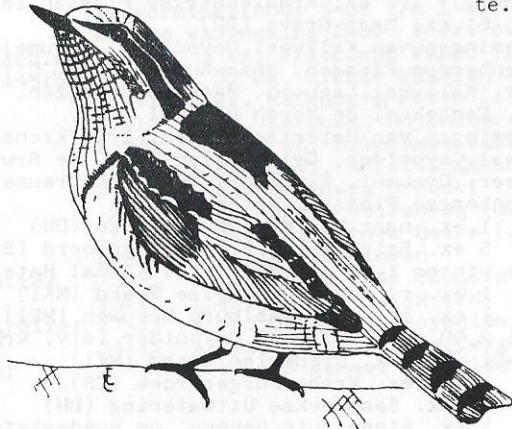
Canadese Gans X Grauwe Gans nov./dec. 3-6 ex. Kaliwaal-Ooypolder
 Caralinaeend dec./jan. 1 ♂ 't Haventje Ooypolder
 15-12 2 ♂♂, 1 ♀ Plasmolen-Mook (LE, JJ)
 Casarca nov. 1 ex. Kaliwaal-Ooypolder e.o.
 29/30-01 2 ♀♀ op ijs Lindenholt (HM)
 Indische Gans 7-02 1 ex. Kaliwaal Leeuwen (MK1)
 9-02 1 ex. Graafse Raam (RP)
 Mandarijneend 17-11 1 ♀ Plasmolen Mook (LE, MW)
 18-11 1 ♀ Maas Grave (RH, RP)
 Muskuseend 12-01 1 ♂ bekentelling Leigraaf Groesbeek (JJ, LE)
 Nijlgans 12-01 1 ♂ waarnemingen van Ooypolder, Beers-Gassel e.o.,
 Dreumelse Waard, Megen, Keent/Grave
 Rosse Stekelstaartend 31-12 e.v. 2 ♂♂ subad. Kaliwaal-Ooypolder
 Sneeuwgans 21-02 e.v. 1 ex. tussenvorm blauw/wit Mazenburg
 Zebrevink 27-01 1 ex. Grave (RP)
 Zwarte Zwaan 4-02 1 ad. + 2 juv. Kaliwaal Ooypolder (JJ)

DH	D. Heg	OH	O. v. Hoorn	JB	J. Bultjes
LG	L. Geraets	W	W. Helmer	CS	C. v. Swaay
LE	L. Engels	PB	P. Brouwer	JT	J. Thissen
MW	M. v.d. Weide	EJ	E. Jans	LB	L. v.d. Bergh
RP	R. Pahlplatz	MK1	M. Klemann	AV	A. Vink
JJ	J. Jacobs	RH	R. Hendriks	Re	M. Reijnders
RG	R. Gorissen	WV	W. Verpoort	LR	L. Rietveld
MA	M. Aarts	MD	M. v. Dokkum	JH	J. Helmer
FS	F. Snel	Ha	W. Hagemeijer	HO	H. Olthof
JG	J. Geraets	HG	H. Gorissen	FH	F. Hustings
HM	H. Meekes	JS	J. Smit	TB	T. v.d. Bergh
AV	A. Vink	DV	D. Visser	FC	F. vd. Cruijssen
BR	J. v.d. Brugge	PS	P. Starmans	MF	M. Feenstra
MH	M. Hornmann	HS	echtp. Hermsen	RF	R. Foppen

Alle inzender bedankt voor hun waarnemingen en excuses voor de late verwerking.

De volgende waarnemingenrubriek wil ik de maanden maart t/m juli laten beslaan. Inzendingen graag zo snel mogelijk na het verschijnen van deze Mourik aan het welbekende adres.

Peter Brouwer
 Pater Brugmanstraat 49
 6522 EH Nijmegen
 te. 080-220818

VOORJAARSFENOLOGIE 1985

In totaal werden 10 fenologieformulieren ingestuurd.
 De namen van de inzenders volgen hieronder met achter de naam de gebruikte initialen:

M. Aarts	MA	L. Geraets	LG	J. Jacobs	JJ
J.v.d. Brugge	JB	D. Heg	DH	F. Snel	FS
B. Engels	BE	echtp. Hermsen	He	A. Stolk	AS
L. Engels	LE				

Verder werd gebruik gemaakt van ons archief.
 Van de volgende personen zijn gegevens verwerkt:

L. v.d. Bergh	LB	W. Hesen	WHe	K. Reijnen	KR
F. Bloemendaal	PB	O. v. Hoorn	OH	L. Rietveld	LR
R. Bouwman	RB	F. Hustings	FH	Rivierentelling	Rvt
P. Braster	PBr	E. Jans	EJ	R. Schuurkes	RS
P. Brouwer	PB	F. v. Kalleveen	FK	P. Starmans	PS
M. v. Dongen	MD	M. Klemann	MK	C. v. Swaay	CS
R. Foppen	RF	H. Meekes	HMI	J. Thissen	JT
R. Gorissen	RG	W. Melenhorst	WM	W. Veer	WVe
W. Hagemeijer	WHa	G. Miskens	GM	W. Verpoort	WV
J. Helmer	JH	R. Pahlplatz	RP	A. Vink	AV
W. Helmer	WH	M. Reijnders	MR	D. Visser	DV
				H. de Vries	HdV

De eerste vijf waarnemingen uit ons werkgebied zijn opgenomen.
 Van enkele soorten zijn geen vijf waarnemingen bekend, dit is bijvoorbeeld het geval bij enkele zeldzamere soorten.

In de soortentabel wordt in de 1ste kolom de soort genoemd, met daaronder de gemiddelde aankomsttijd in ons werkgebied over de periode 1981 - 1985.

Deze data komen vrij goed overeen met de door Dick Visser berekende gemiddelden eerste waarnemingen in ons werkgebied over de periode 1976 - 1980. (zie Mourik 9 nr. 1 - voorjaarsfenologie Dick Visser)

Bij een iets grotere afwijking, zoals bv. Spotvogel (1976 - 1980 gemiddelde datum 7-5, 1981 - 1985 gemiddelde datum 21-4), is dit meestal het gevolg van een extreem vroege waarneming in een bepaald jaar.

Spotvogel:	1981	1982	1983	1984	1985
eerste aankomst data:	5-5	22-4	<u>7-4</u>	5-5	4-5

Verklaringen van gebruikte afkortingen:

m = mannetje	t = trek + evt. trekrichting
v = vrouwtje	z = zingend
r = roepend	wi = winterwaarneming
p = paartje	f = foeragerend
	v = vliegend

Het weer in 1985

Na een dooiperiode van ruim twee weken, eind januari/ begin februari, kwamen wij weer in de vrieskou terecht tot ongeveer de tweeëntwintigste februari. Daarna viel opnieuw de dooi in.

Maart begon wisselvallig en zacht, maar op tien maart was het 's morgens weer -0 graden.

De maand maart is bekend om zijn wispelturig weersgedrag. Tussen tien en eenëntwintig maart kwam de temperatuur 's nachts niet boven het vriespunt en vielen er overdag enkele sneeuwbuities.

De start van de lente was daardoor aan de koude kant.

De laatste tien dagen waren wisselend bewolkt met buien.

April begon ook weer met zware bewolking en veel regen, de temperatuur was normaal te noemen. Het eind van de maand was koud met temperaturen 's morgens van +0 graden tot +3 graden.

In deze eeuw is het maar zelden voorgekomen dat de maand mei zo koud begon, met temperaturen van 5 tot 7 graden.

Vanaf zes mei werd het warmer, er vielen minder buien, maar 14 à 15 graden, normaal voor deze tijd van het jaar, werd nog niet bereikt.

De laatste dagen van mei waren zomers, op 26 mei (1ste Pinksterdag) was het zelfs 30 graden.

Begin juni was zeer zonnig en warm, daarna was het bar en boos met meer dan 150 mm. neerslag en een tekort van 60 uur zonneshijn.

SOORTENTABEL

Soort	Datum	Gebied	Plaats	Aantal	Waarnemers
Woudaapje 23-5	geen waarnemingen				
Purperreiger 26-4	17-4 29-4	Dreumelse Waard Groenlanden	Ooypolder	2t-NO 1	MK WH, WHa
Kwak 14-5	28-5 1-6 16-6 27-6	Groenlanden Mulderskop Erlecomse Waard Drutense Waard	Ooypolder	1 1z 1 -N 1	AV WHa WH, OH LB
Ooievaar	16-3	langs weg ongeringd	Horssen-Deest	1f	DV
Zomertaling 19-3	31-3 3-4 3-4 5-4 6-4	Afferdense Waard, Maas en Waal plasjes bij Deest Mazenburg de Vilt Oude Waal	Maas en Waal Heyen Beugen Kekerdom	1 m. 3m.+2v. 1p 1m 2m, 1v.	WVe DV MA MA+RP WH

Wespendief 20-4	25-3 4-4 15-5 16-5 17-5	Oude Maas Kaliwaal St. Hubertusweg De But de Bruuk	Boxmeer Leeuwen Ooypolder Groesbeek Groesbeek	1t-W 1t-ZW 1t-O 1t 1	DH, MA, JJ DV WH JJ CS
Zwarte Wouw 2-4	6-4 20-4 5-5 17-5 20-5	Millingerwaard Thornse Hof Petrusheim BRD, nabij Well Zwijkse brug Oude Waal Vortumse uiterwaard	Ooypolder 1 1 1t-O Ooypolder 2t-O	1t-NW 1 1 1t-O 1t-O 2t-O	WH LE WV LB EJ HdV
Rode Wouw 17-3	3-4 4-4 4-4 8-4 20-4	Groenlanden Kaliwaal Broedersbos (Lb) de Hoeve, Tongelaar, Mill Circul van de Ooy	Ooypolder Leeuwen Afferden 1 2 jagend	1t-N 1t-NO 1t-Z 1 2 jagend	CS, PS DV WV EJ PB
Bruine Kiekendief 26-3	23-3 30-3 1-4 3-4 5-4	Groenlanden Groenlanden Afferdense Waard Erlecom Ooyse Graaf	Ooypolder Ooypolder Maas en Waal 1 m 1 m	1 m 1 1m.t-NO 1 m 1 m	PBr BE DV BE PS
Visarend	11-4 13-4 12-5 16-5 20-5	Kraaijenbergse-plassen Mazenburg Oude Waal Waal Kopsendal	1 jagend Heyen Ooypolder Druten Ubbergen	1 jagend 1t-NW 1 1t-O 1t-W	EJ Rvt PB, LR LR WH
Boomvalk 5-4	13-4 23-4 24-4 25-4 29-4	Ziekenhuistuin, Radboud H. Landstichting Nijmegen-oost Maas-Waalkanaal, Hatert Tien Geboden	1 1 1 1 Ooypolder	1 1t-NO 1 1 1t-N	RG WH, JH CS FS OH
Kwartel 15-5	27-5 2-6	Bisonbaai-west Oude Waal	1 m. r Ooypolder	1 m. r 1 m. r	OH WH
Waterral 20-3	9-4 13-4 17-4 21-4	de Vilt de Vilt de Vilt de Vilt	Beugen Beugen Beugen Beugen	1r 1r 1r 1r	DH DH MA MA
Porseleinhoen 16-5	21-4ev 28-5 5-7 7-7	Oude Waal Groenlanden Bemmelse Waarden Drutense Waarden	Ooypolder 1 m. r 1 m. r 2 m. r 1 m.+ juv.	1 m. r 1 m. r 2 m. r 1 m.+ juv.	JH AV LB LB
Kwartelkoning 24-5	9-5 2-6 8-6 27-6 5-7	Oude Waal Hoekse Waard Winssense Waarden Afferdense en Deestse W. Genotse Polder Oosterhoutse Waard	Kekerdom Ooypolder 1 m. r 1 m. r 2 m. r 2 m. r	1 m. r 1 m. r 1 m. r 1 m. r 2 m. r 2 m. r	WH WH LB LB LB LB

Kraanvogel 26-2	23-3	Wells meer	160	MR
Scholekster 21-2	3-3	Maas	Maashees 1 r	DH
	3-3	stuw	Sambeek 3	WV
	3-3	Waal Vlietberg	Ooypolder 1	PB
	3-3	Kaliwaal	Ooypolder 1t-W	WH
	5-3	Oude Waal	Ooypolder 3 f	PS
Kluut 2-4	29-3	Erlecomse Waard	1	LR
	6-4	Millingerwaard	1 r -W	CS, OH, WH
	3-5	Over de Voort, Gassel	1 f	LG
	4-5	Erlecomse Waard	1 f	LE
	9-5	Dreumelse Waard	2 p	DV
Kleine Plevier 17-3	3-3	Kaliwaal	Ooypolder 1	He
	3-4	Oude Waal	Ooypolder 10	CS, RP
	4-4	Bijland	2	DH
	6-4	Millingerwaard	1 p	WH
	7-4	Kraayenbergse plassen	2	EJ, RP
Kemphaan 19-2	Wi 3-2	Erlecomse Waard	1	PB
	3-3	Erlecomse Polder	2 f	He, WH
	9-3	plas steenfabriek, Deest	1 v	JB
	4-4	Erlecomse Waard	7 f	MA, DH
	4-4	Kaliwaal/de Bijland	3	MA
Houtsnip 6-3	13-3	Hoenderberg-Mulderskop	1	DV
	19-3	Grofwegen	1 opvliegend	DV
	21-3	de Bruuk	1 opvliegend	DV
	22-3	Armenveen	1 opvliegend	DV
	24-3	Gemeenteheide, Bergen Lb.	1 opvliegend	DH
Grutto 10-2	3-2	Erlecomse Polder	6 f	He
	7-2	Bemmelse Waard	2	DV
	9-2	uiterwaarden, Swijk	1	AB
	24-2	Maas-Waalkanaal, Hatert	1 r	FS
	28-2	de Bruuk	Groesbeek 5 f	DV
Tureluur 27-2	3-3	Erlecomsewaard/Kaliwaal	2	He
	24-3	Dennekamp	Groesbeek 1t-N	JJ
	25-3	strang Bisonbaai	2 f	PS
	30-3	Hoekse Waard	Ooypolder 1	PB
		Oude Waal	Ooypolder 2	PB
		Millingerwaard	1	PB
		Kerkdijk	Ooypolder 1	PB
Dwergmeeuw 24-4	29-4	Millingerwaard	12 jagend	WH, WHa
	15-5	Waal	Beuningen 1 onv.-0	RB
Visdief 13-4	18-4	Kaliwaal	Ooypolder 1	WH, JH
		Oude Waal	Ooypolder 2	WH, JH
		Gentse Polder	1 p	OH
	21-4	Kekerdomse Waard	1	CS
		Millingerwaard	2	RP, CS
		Kraayenbergse plassen	1	RP
		Erlecomse Waard	3	RP

Zwarte Stern 9-4	3-5	Oude Waal	Ooypolder 5	OH
	4-5	Oude Waal	Ooypolder 20	BE
	5-5	Millingerwaard	50	CS, GS, MD
	6-5	Noordereiland	Boxmeer 8t-N	MA
	12-5	Ooyse Graaf	div.	JB
Tortelduif 22-4	28-4	Nieuwenhof	Mill 2 r	LG
	30-4	Reichswald	1 m.r	WM
	3-5	Groeningen	1 m.r	DH
		Tongelaar	Mill 1 m.r	RP
		Boswachterij	St. Anthonis 1 m.r	FK
Koekoek 12-4	4-4	Veldstraat	Nijmegen 1 m.r	PH
	13-4	de Vilt	Beugen 1 vliegend	EJ
	19-4	steenfabriek	Groenlanden 1 r	OH
	20-4	Ossenbroek	Beers 1 r	LG
		Sluispolder	St. Agatha 1 r	LG
		uiterwaarden	Oeffelt 1 r	LG
		Groenlanden	1 r	BE
		Reichswald	1 r	JJ
		Haterts Broek	1 r	FS
		Vliegop	Milsbeek 1 r	JB
Bosuul	3-2	Haterts Broek	1 r	FS
Ransuil	11-3	Groeningen	1 r	DH
	31-3	Maaseiland	Boxmeer 2	AS
	3-4	Wolfsbos/Armenveen	1	BE
Nachtzwaluw 22-5	24-5	Boswachterij, St. Anthonis	1 r	LG
	26-5	Mulderskop	1 p	JH, JJ
	26-5	Bergerheide, Bergen Lb.	5 p	EJ, DH
	27-5	Gemeenteheide, Bergen Lb.	4 m.r	DH
Gierzwaluw 27-4	20-4	R.K. kerk	Gennep 1	MR
	27-4	stad	Nijmegen 1	RF
	29-4	Millingerwaard	1t-N	WH, WHa
	1-5	Rijksweg	Malden 1t-N	FS
		Boswachterij, St. Anthonis	1	FK
Draaihals 5-5	21-4	Reichswald	1	JT, JJ
	4-5	de Vilt	Beugen 1	MA, WHa
KL.B. Specht	30-1	Hamert	1 f	He
	17-2	Haterts Broek	2 r	FS
	21-2	Persingsestraat-Ooy	1	LE
	2-3	de Bruuk	Groesbeek 1 f	JJ
	24-3	Ossenbroek	Beers 1 p	LG
Boomleeuwerik 22-2	3-3	Geystersebos	1	JB, WV, DH
	5-3	omg. Quin en Suikerven	3 m.z	JB
	9-3	Boswachterij, St. Anthonis	1 m.z	FK
	10-3	Bosschenhoek	Overloon 1 m.z	DH
		Kersjesven, Hatertsevennen	1t-NO	WH

Oeverzwaluw 31-3	6-4	Ooyse Graaf	1	WH
	9-4	Kekerdome Waard	2	JJ
	12-4	Steekse-Acker, Nijmegen	1	HM
	25-4	Millingerhof	3 f	DV
	9-5	Dreumelse Waard	4 f	DV
Boerenzwaluw 19-3	30-3	Erlecom	2-3	PB
		Steekse-Acker Nijmegen	1	Hm
	31-3	dijk Afferden, M.enW.	1	WVe
	2-4	Bisonbaai-west	8	OH
		ten Holtweg Gassel	1	LG
	Onderkant Milsbeek	1t-NNO	JJ	
	"de Biezen" Nijmegen	3	WM	
Huiszwaluw 5-4	13-4	Maas 15R	58	Rvt
	14-4	Bisonbaai-west	4	OH
	16-4	de Vilt Beugen	1	LG
	20-4	Duffeltdijk Ooypolder	1	LE
	21-4	Groesbeek-dorp	2t-N	LE
		kerk Beugen	2	MA
	Steekse-Acker Nijmegen	1	HM	
Boompieper 24-3	23-3	Bergerheide	2 m.z	DH
	24-3	Gemeenteheide, Bergen	2 m.z	DH
	2-4	Hoge Hoenderberg	1 m.z	DV
	3-4	de Bruuk Groesbeek	3 m.z	DV
	4-4	Ketelven, Hatertsevennen	1t	RF
		Schaykse heide ca.	25	RP
	mookerheide	3	LE	
Gele Kwikstaart 25-3	3-4	Deesterwaard	1 r	DV
	4-4	Kaliwaal-Leeuwen	1t-NO	DV
		de Bijland	1t-WZW	DH
	5-4	Oude Waal Ooypolder	1	PS
	6-4	Houtstraat Macharen	1t	DV
Witte Kwikstaart wi:	3-1	Klein Vortum	1 f	DH
	5-1	de Hoeven, Mill	1 f	LG
	13-1	Ren Groesbeek	1	GM, JT, JJ
	24-2	Teerse Sluispolder	1	FS
		veldje Vortumse-maasheggen	5 f	DH
	27-2	kerk Sionsheuvel, Groesbeek	1	JJ
	28-2	zuidelijke Groenlanden	1	OH
1-3	Groesbeek-dorp	2t-NO	LE	
Nachtegaal 14-4	19-4	langs spoorbaan Kleine Vilt	1	DV
	20-4	de Bruuk Groesbeek	1 m.z	DV
		Ossenbroek Beers	2 m.z	LG
	21-4	Groeningse bos	1 m.z	DH
		Vortumse Uiterwaard	1 m.z	HdV
	de Bruuk Groesbeek	1	BE	
Blauwborst 10-4	25-3	Groenlanden-zuid	1 m.z	DV
	15-4	Bergerheide	1 m.z	DH
	13-4	Millingerwaard	1 m.z	JH, WH
	19-4	de Vilt Beugen	1 m.z	DV
	13-6	slootjes spoorlijn Oeffelt-Gennep	1	DH

Zwarte Roodstaart 12-3	19-3	Bruuk 122 Bredeweg	1 m.t	DV
	22-3	Armenveen	1 m.	DV
	27-3	Hatert Nijmegen	1	PB
		tuin Passtr. Groeningen	1	DH
	30-3	Canisiuscollege, Nijmegen	1 m.z	PB
	Hoekse Waard Ooypolder	1 m.z	PB	
Gekraagde Roodstaart 3-4	11-4	Heumense Schans	2 m.z	JT
	14-4	Berg en Dal	1 m.z	JH
	15-4	Maasheggen Boxmeer	1 m.z	MA
	16-4	Bergerheide	1 m.z	DH
	17-4	Maasheggen Groeningen	3 m.z	DH
Paapje 21-4	6-4	Ullingse Bergen	1 m.	EJ
	20-4	Kerkdijk Ooypolder	2	BE
	21-4	Vortumse Uiterwaard	1 f	HdV
	24-4	Noordereiland Boxmeer	3 m.	MA
	26-4	Millingerwaard	1	OH
Roodborsttapuit 11-3	6-3	de Hamert	1 m.z	He
	10-3	Overasselt	1	BE
		Armenveen/Kranenburgerbroek	7 m.z, 1 r	DV
	12-3	Het Meertje, Circul v. d. Ooy	1 m.z	OH
	23-3	Bergerheide	6 m.z	DH
Tapuit 26-3	20-3	de Hamert	1 m.z	He
	20-4	Erlecom	1	BE
	21-4	Wielweg Beers	1	LG
	24-4	Kerkdijk Ooypolder	1	OH
	29-4	Emmericher Bijlandt	1 m.	JB
	Linge Homoet	1 m.	DV	
Sprinkhaanrietzanger 23-4	16-4	steenfabriek Groenlanden	1 m.z	OH
	17-4	Bergerheide	3 m.z	DH
	20-4	de Bruuk Groesbeek	1 m.z	DV
	21-4	Groenlanden-zuid	1 m.z	JH
	29-4	Heumense Schans	1 m.z	JT
Snor 2-5	6-5	Groenlanden	1 m.z	BE
Rietzanger 3-5	5-5	Oude Waal Ooypolder	1 m.z	JH
	18-6	Berendonck	1 m.z	KR
Bosrietzanger 27-4	4-5	Ooyse Graaf	1 m.z	WH
	11-5	steenfabriek Groenlanden	1 m.z	OH
		Groenlanden-west	1 m.z	WH
	17-5	Oeffeltse weiden	3 m.z	LG
		Estersbroek Grave	1 m.z	LG
Kleine Karekiet 20-4	19-4	de Vilt-oost Beugen	1 r	DV
	24-4	de Vilt Beugen	1 m.z	MA
	3-5	Ooyse Graaf-west	1 m.z	OH, WH
		Armenveen	1 m.z	DV
	4-5	Groenlanden	1 m.z	LE

Grote Karekiet	19-5	Groenlanden	1	RF
	3-5	16-6 Wychens ven	1 m.z	KR
Spotvogel	4-5	Vierlingsbeekse broek	1 m.z	DH
	21-4	6-5 bandijk Boven-Leeuwen	1 m.z	DV
		12-5 Rijksweg t.h.v. Waelstate	1 m.z	PB
		Spiek Haps	1 m.z	EJ
		15-5 Hapseweg Beugen	1 m.z	MA
		Duffeltweg Ooypolder	1 m.z	WH
		Bisonbaai-west	1 m.z	OH
Braamsluiper	14-4	tuin Gennepe	1 m.z	MR
	10-4	18-4 Oude Waal Kekerdom	1 r	JH, WH
		19-4 Groenlanden	2 m.z	RF
		steenfabriek Groenlanden	1 m.z	OH
	Driessen Middelaar	1 m.z	DV	
Grasmus	24-4	Estersbroek Grave	1 m.z	LG
	16-4	26-4 de Bruuk Groesbeek	1 m.z	DV
		30-4 Groenlanden	1 m.z	BE
		de Vilt Beugen	2 m.z	EJ
		3-5 Maasheggen Boxmeer	1 m.z	MA
	Noordereiland Boxmeer	1 m.z	MA	
Tuinfluiter	9-4	tuin Gennepe	1 m.z	MR
	16-4	17-4 Nederrijk	1 m.z	LE
		21-4 Groenlanden-zuid	1 m.z	JH
		Frasselt	1 m.z	JJ
	22-4 Elzenaal Boxmeer	1 m.z	DH	
Zwartkop	wi:jan./feb	tuin Beuningen	1 m.	RB
	29-3	3-4 de Bruuk Groesbeek	1 m.z	DV
		4-4 Theresiaweg, Kwakkenberg	1 m.z	WH
		de Bruuk Groesbeek	1 m.z	RF
		5-4 Kouwenberg Gylk	1 m.z	HdV
		Tongelaar Beers	1	LG
		Malden	1 m.z	RF
		Hatertse vennen	1 m.z	RF
		tuin Elzenkamp Beek	1 m.z	He
		Westermeerwijk Nijmegen	1 m.z	RS
Fluiter	21-4	St. Jansberg	1 m.z	WM
	13-4	22-4 de Hamert	1 m.z	He
		24-4 Kopsendal Ubbergen	1 m.z	WH
		4-5 Wylerberg	1 m.z	JB
		5-5 Reichswald	6 m.z	JJ
	Reichswald	2 m.z	LE	
Tjiftjaf	wi: 3-1	tuin Veldstraat Nijmegen	1 f	PH
	12-3	13-3 de Bruuk Groesbeek	1 f	DV
		15-3 Roelofsven Hatertsevennen	1 r	RF
		21-3 Groenlanden	1	BE
		23-3 de Bruuk Groesbeek	1 z	FS
		24-3 tuin Gennepe	1 m.z	MR
	Vortumse Uiterwaard	1 z	HdV	

Fitis	23-3	23-3 de Hamert	3 z	He
		30-3 Dekkerswald-Groesbeek	1 z	JJ
		1-4 Langstraat Milsbeek	1 z	JJ
		2-4 Kopsse Hof	1 z	JH
		3-4 Groenlanden	1 z	OH
		Broekse Wielen-Grave	1 z	LG
		Hatertse vennen	10 z	RF
		Erpewaai Heumen	1 z	FS
		Schraalzaand Sambeek	1 z	DH
		bos St. Anthonis	4 z	DH
		Mazenburg Heyen	1	MA
		tuin Gennepe	1 z	MR
		Boswachterij St. Anthonis	1 z	FK
Grauwe Vliegenvanger	7-5	Ooyse Graaf	2	OH
	26-4	11-5 Groenlanden	1 m.z	WH
		19-5 kerk Kekerdom	1 m.z	OH
Bonte Vliegenvanger	10-4	de Hamert	1 m.z	He
	12-4	21-4 de Bruuk Groesbeek	1	BE
		Geldernberg Reichswald	1 z	JJ
		St. Jansberg	1 z	WM
	Boswachterij St. Anthonis	1 m.z	FK	
Wielewaal	3-5	de Hamert	1 m.z	He
	27-4	7-5 Haterts Broek	1 z	JH
		Boswachterij St. Anthonis	1 z	FK
		Hatertsevennen	1 m.	PS
	9-5 Kopsendal Ubbergen	1 z	WH	
Grauwe Klauwier	7-5	de Hamert	1 m.	He
Europese Kanarie	9-3	Wezenlaan bij de Goffert	1 m.z	WH, JH
	1-4	17-4 St. Jacobslaan Nijmegen	1 m.z	PH
		Dreumelse Waard	1 r	MK
		19-4 Goffertpark Nijmegen	1 m.z	RS
	tuin v. Oldenbarneveldstr.	1 m.z	FB	
Appelvink	13-1	tuin Elzenkamp Beek	2 f	He
Grauwe Gors	29-4	Winssense Waard	2 z	DV
	2-4	15-5 Millingerwaard	2 z	WH
		22-5 Persingsestraat-Ooy	1 z	CS
		3-6 Zoetepasweiden, Groeningen	1 z	DH
Buidelmees	2-5	Ooyse Graaf	1 m. nest	OH
	11-5	Groenlanden-zuid	1 r	WH

Alle waarnemers die hun eerste waarnemingen hebben genoteerd en opgestuurd naar de waarnemingssecretaris Peter Brouwer, wil ik van harte bedanken. Ook Peter bedankt voor het opsporen van de waarnemingen in het archief.

Louis Geraets, Burg. van Raaystraat 27, 5437 BC Beers
08850 - 20263

Mookerheide & Heumense Schans

BROEDVOGELINVENTARISATIE 1986

Inleiding

In 1986 werd net als de twee voorgaande jaren de Mookerheide en de Heumense Schans geïnventariseerd. De inventarisaties werden in 1986 voortgezet door Leon Engels nadat Johan Thissen er in 1985 mee gestopt was. Na drie jaar inventarisatie is er nu een goed beeld geschapen van de aanwezige broedvogels op deze twee heidegebiedjes.

Biotoop-beschrijving

De Mookerheide is een heidegebied van dat dicht tegen Mook aanligt en dat een grootte heeft van 38 ha. Het bestaat voor het grootste gedeelte uit open heide met hier en daar wat verspreide bomen en een klein, laag beukenbosje. Verder is de heide omringd (buiten de grenzen van het proefvlak) door grove den en loofbos. Aan de zuidwestkant is er een steile helling waaronder de Rijksweg loopt. De Heumense Schans ligt tegen Molenhoek en heeft een oppervlakte van 18,1 ha. Ook de Heumense Schans bestaat uit een groot gedeelte uit heide en grassen. De Heumense Schans bestaat uit een hoger en een lager gedeelte. Hiertussen loopt een houtwal van beuk, eik en berk. Het hoge gedeelte bestaat uit open heide en grasland, met slechts enkele bomen. Alles is omzoomd door bos. Het lagere deel bestaat uit een wal van grove den en het andere deel bestaat uit ruw gras.

Inventarisatie

Er werd geïnventariseerd volgens de methode van de uitgebreide-territoriumkartering met behulp van de richtlijnen van het Broedvogel-Monitoring-Project (BMP).

Bij alle inventarisaties waren Menno Hornman en Leon Engels aanwezig. Verder werden deze vergezeld door Michiel van de Weide en Johan Thissen. Er werd altijd met goede weersomstandigheden geteld.

Bezoekdata Mookerheide:

22-3	5.40-6.24 uur	11-5	6.11-6.46 uur
2-4	7.15-8.10	31-5	4.33-5.26
26-4	5.26-6.25	11-6	15.45-16.15

Bezoekdata Heumense Schans:

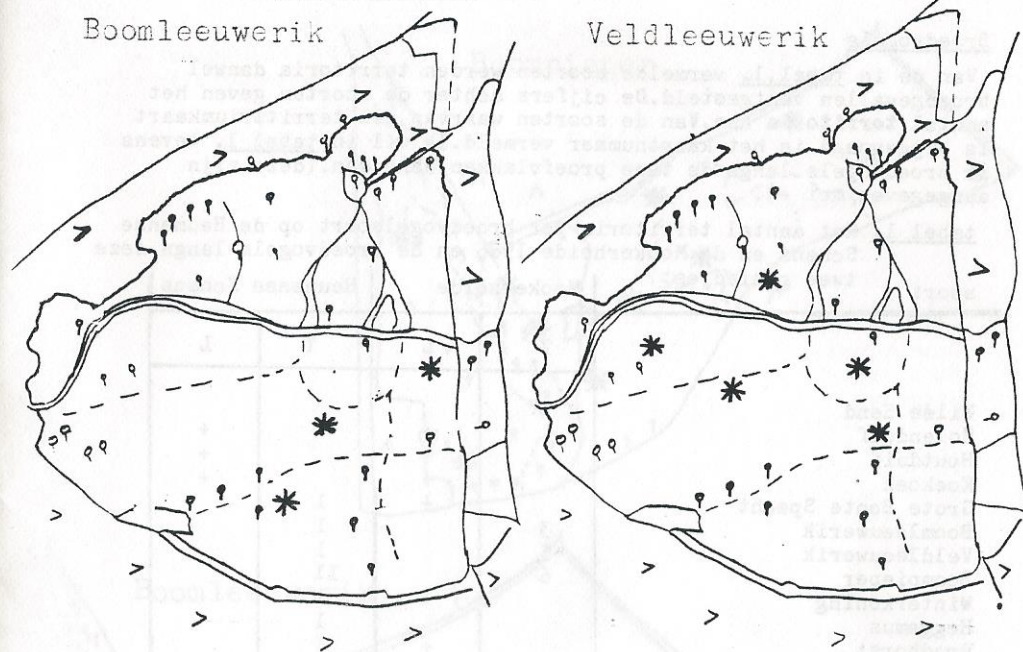
22-3	6.44-7.29 uur	11-5	4.59-5.52 uur
2-4	6.15-7.05	31-5	5.46-7.00
26-4	6.46-7.39	11-6	14.42-15.27

Mookerheide

137

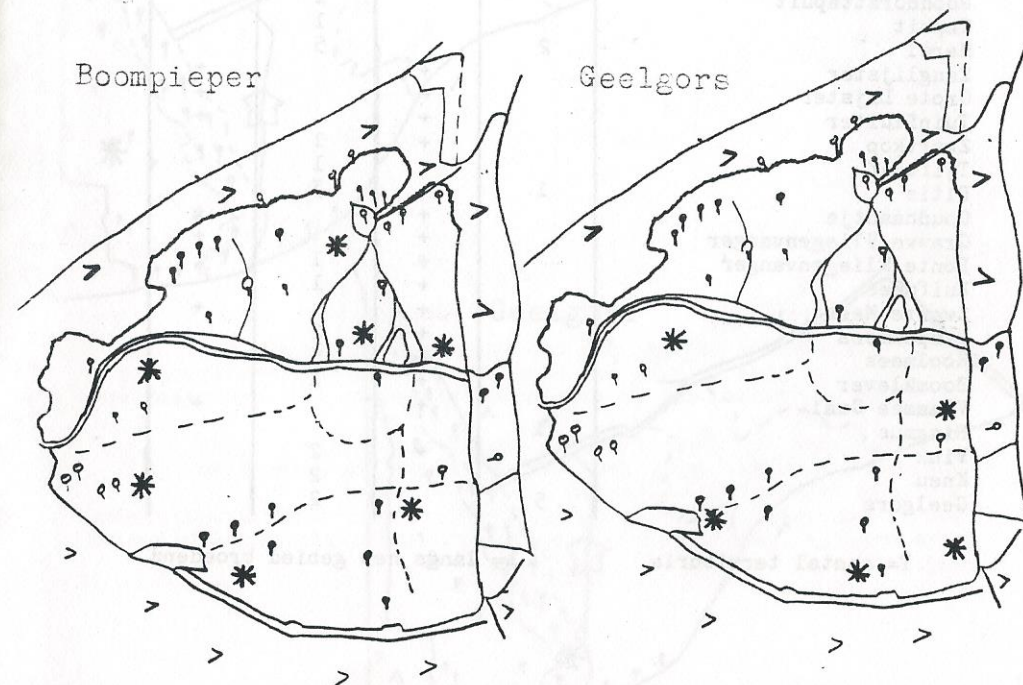
Boomleeuwerik

Veldleeuwerik

Boompieper

Geelgors

Broedvogels

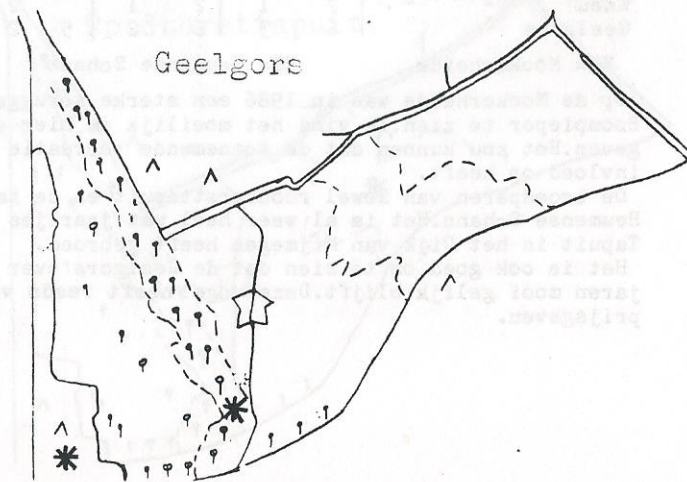
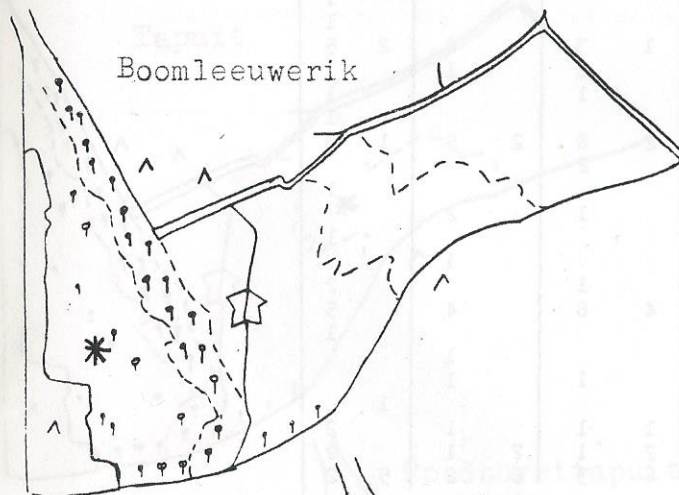
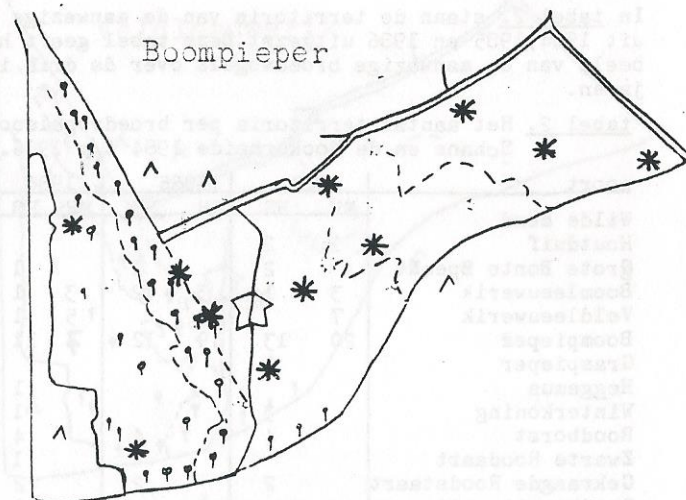
Van de in tabel 1. vermelde soorten werden territoria danwel broedgevallen vastgesteld. De cijfers achter de soorten geven het aantal territoria aan. Van de soorten waarvan een territoriumkaart is bijgevoegd is het kaartnummer vermeld. Ik wil in tabel 1. tevens de broedvogels langs de twee proefvlakken aangeven. (deze zijn aangegeven met +).

tabel 1. Het aantal territoria per broedvogelsoort op de Heumense Schans en de Mookerheide 1986 en de broedvogels langs deze twee gebiedjes.

soort	Mookerheide		Heumense Schans	
	T	L	T	L
Wilde Eend	1?			
Holenduif		+		+
Houtduif		+		+
Koekoek		+		+
Grote Bonte Specht		+	1	
Boomleeuwerik	3		1	
Veldleeuwerik	5		1	
Boompieper	6		11	
Winterkoning		+	1	
Heggemus			1	
Roodborst		+	4	
Zwarte Roodstaart			1	
Gekraagde Roodstaart		+	2	
Roodborsttapuit			1	
Tapuit			1	
Merel	2		5	
Zanglijster		+		+
Grote Lijster		+		+
Tuinfluitier		+		+
Zwartkop		+	1	
Tjiftjaf		+	1	
Fitis	1		3	
Coudhaantje		+		+
Grauwe Vliegenvanger		+		+
Bonte Vliegenvanger		+	1	
Kuifmees		+	1	
Zwarte Mees		+		+
Pimpelmees		+	2	
Koolmees		+	5	
Boomklever		+	1	
Vlaamse Gaai		+		+
Ringmus	1			
Vink		+	2	
Kneu			2	
Geelgors	5		2	

T= aantal territoria

L= langs het gebied broedend

In tabel 2. staan de territoria van de aanwezige broedvogelsoorten uit 1984, 1985 en 1986 uitgezet. Deze tabel geeft het volledige beeld van de aanwezige broedvogels over de drie inventarisatiejaren.

tabel 2. Het aantal territoria per broedvogelsoort op de Heumense Schans en de Mookerheide 1984 t/m 1986.

soort	1984		1985		1986	
	MH	HS	MH	HS	MH	HS
Wilde Bend						
Houtduif	1	2		1		
Grote Bonte Specht		2		1		1
Boomleeuwerik	3	1	3	2	3	1
Veldleeuwerik	7		3		5	1
Boompieper	20	13	19	12	7	11
Graspieper		1				
Heggemus						1
Winterkoning		3				1
Roodborst		4		4		4
Zwarte Roodaart						1
Gekraagde Roodstaart		2		2		2
Roodborsttapuit						1
Tapuit						1
Merel	1	3		4	2	5
Tuinfluitter		2		1		
Zwartkop		1				1
Tjiftjaf						1
Fitis	2	6	2	5	1	3
Goudhaantje		2				
Bonte Vliegenvanger						1
Matkop		1		2		
Kuifmees						1
Zwarte Mees				1		
Pimpelmees		1				2
Koolmees	4	6	4		5	1
Boomklever						1
Vlaamse Gaai				1		
Zwarte Kraai		1		1		
Ringmus					1	
Vink	1	1		1		2
Kneu	2	1	2	1		2
Geelgors	6	3	6	2	5	2

MH= Mookerheide

HS= Heumense Schans

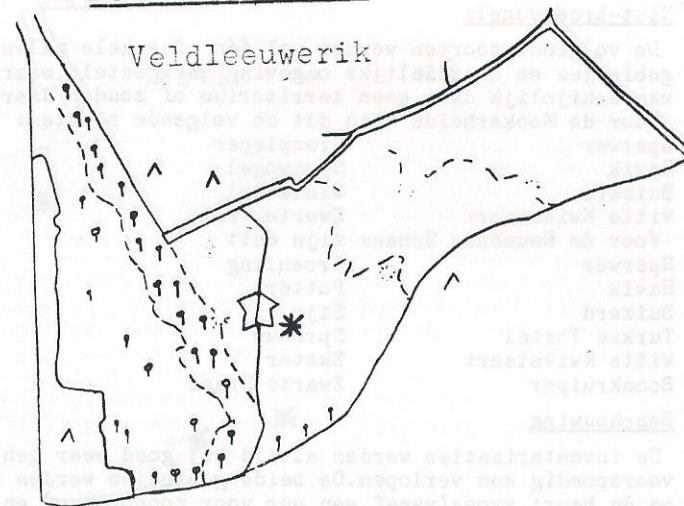
Op de Mookerheide was in 1986 een sterke teruggang van de Boompieper te zien. Ik vind het moeilijk om hier een verklaring te geven. Het zou kunnen dat de toenemende recreatie hier een negatieve invloed op heeft.

De broedparen van zowel roodborsttapuit en de tapuit op de Heumense Schans. Het is al weer heel wat jaartjes geleden dat de Tapuit in het Rijk van Nijmegen heeft gebroed.

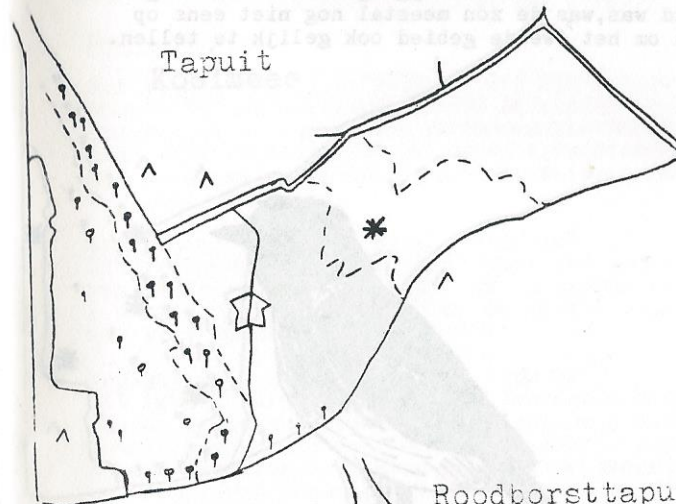
Het is ook goed om te zien dat de Geelgors over de drie onderzoeksjaren mooi gelijk blijft. Deze vogel heeft reeds vele gebieden moeten prijsgeven.

Heumense Schans

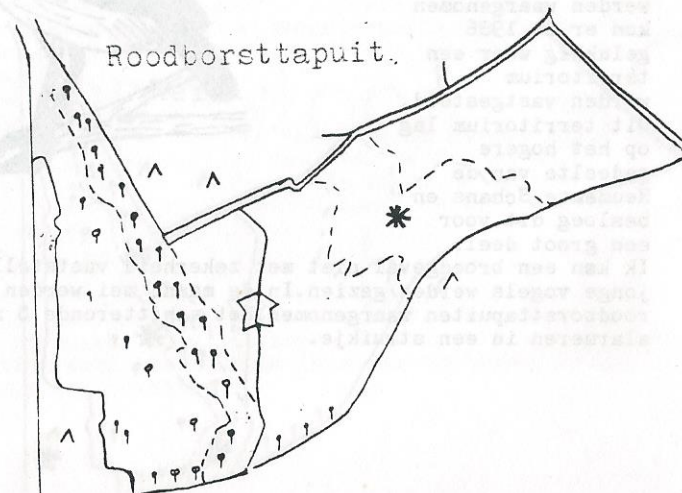
Veldleeuwerik

Tapuit

Roodborsttapuit.

Niet-broedvogels

De volgende soorten werden wel één of enkele malen in de twee gebiedjes en onmiddellijke omgeving vastgesteld, maar hadden waarschijnlijk daar geen territorium of zouden daar gebroed hebben.

Voor de Mookerheide zijn dit de volgende soorten:

Sperwer	Graspieper
Havik	Spotvogel
Buizerd	Wielewaal
Witte Kwikstaart	Zwarte Kraai

Voor de Heumense Schans zijn dat:

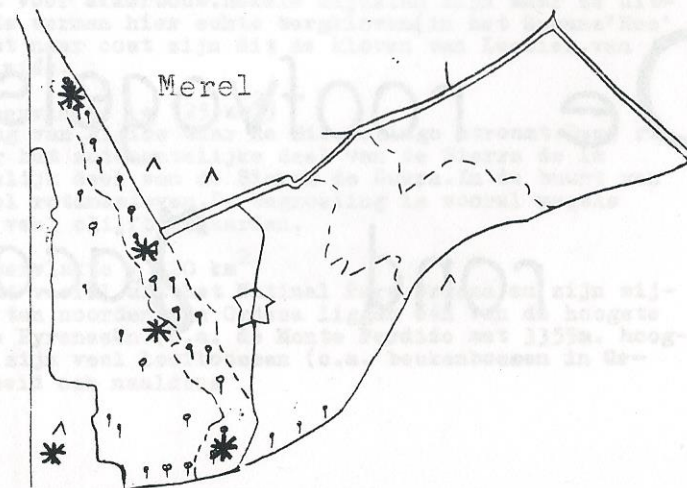
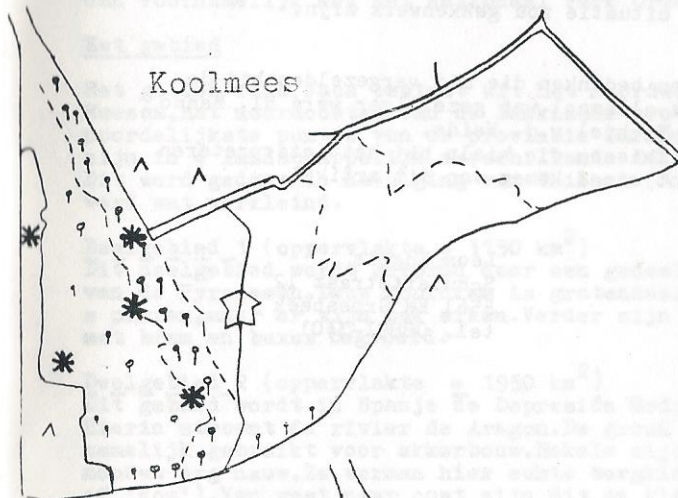
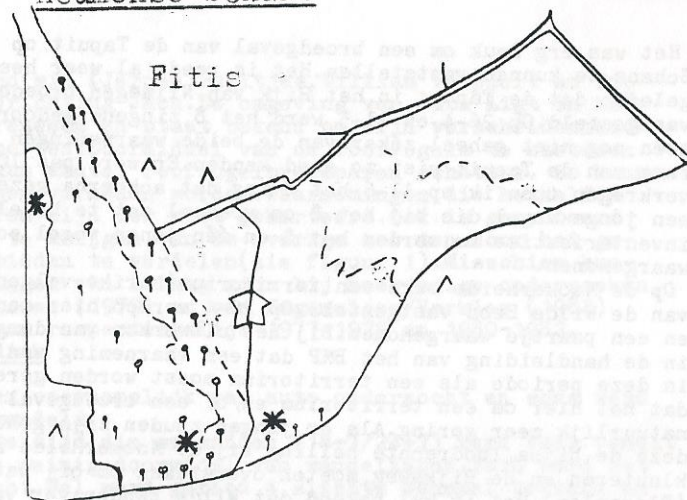
Sperwer	Groenling
Havik	Putter
Buizerd	Sijs
Turkse Tortel	Spreeuw
Witte Kwikstaart	Ekster
Boomkruiper	Zwarte Kraai

Beschouwing

De inventarisaties werden altijd bij goed weer gehouden, zodat alles voorspoedig kon verlopen. De beide gebiedjes werden op één ochtend om de beurt vroeg (vanaf een uur voor zonsopgang) en wat later geteld. Als er één gebied geteld was, was de zon meestal nog niet eens op zodat het makkelijk was om het tweede gebied ook gelijk te tellen.

Door de weinige tijd die ik had is er geen nachtexcursie gehouden, zodat bij de nachtvogels misschien wat gebreken zijn ontstaan. Nadat in 1984 en 1985 door Johan Thissen op zowel de Mookerheide als de Heumense Schans Roodborstapuiten werden waargenomen kon er in 1986 gelukkig weer een territorium worden vastgesteld. Dit territorium lag op het hogere gedeelte van de Heumense Schans en besloeg dit voor een groot deel.

Ik kan een broedgeval niet met zekerheid vaststellen omdat er geen jonge vogels werden gezien. In de maand mei werden pas de beide roodborstapuiten waargenomen. Het schitterende ♂ zat fel te alarmeren in een struikje.

Het was erg keuk om een broedgeval van de Tapuit op de Heumense Schans te kunnen vaststellen. Het is reeds al weer heel wat jaartjes geleden dat de Tapuit in het Rijk van Nijmegen broedend kon worden vastgesteld. Op 26-4 en 11-5 werd het ♂ zingend gehoord. Wij waren toen nog niet geheel zeker van de beide waarnemingen omdat we de zang van de Tapuit niet zo goed kenden. Er werd pas 100 % zekerheid verkregen toen ik op 11-6 het ♂ zag dat achternazaten gezeten werd door een jonge vogel die bij het ♂ om voedsel zat te bedelen. Buiten de inventarisaties om werden het ♂ en één jonge vogel ook nog één maal waargenomen.

Op de Mookerheide werd een territorium (strikt volgens het boekje) van de Wilde Eend vastgesteld. Op 26-4 werden hier een solitair ♂ en een paartje waargenomen. Bij het uitwerken van de gegevens stond in de handleiding van het BMP dat een waarneming van een paartje in deze periode als een territorium moest worden gerekend. De kans dat het hier om een territorium en/of een broedgeval ging is natuurlijk zeer gering. Als er jongen zouden zijn gekomen hadden deze de bijna loodrechte helling bij de Mookerheide af moeten klauteren en de Rijksweg moeten oversteken om bij water te komen (Plasmolen). Het is wel bekend dat Wilde Eenden ver van water af kunnen broeden, maar zo'n situatie zou gekkenwerk zijn.

Dankwoord

Ik wil de volgende mensen bedanken die mij vergezelden bij de inventarisaties, zodat het allemaal wat gezelliger werd nl. Menno Hornman, Johan Thissen en Michiel v.d. Weide.

Speciale dank aan Johan Thissen die hielp bij het interpreteren van de gegevens en het tot stand komen van dit artikel.

Leon Engels
Schubertstraat 12
6561 EN Groesbeek
tel. 08891-3401

De roofvogels rond Jaca

Inleiding

Op 16-7 vertrokken wij (Jeroen Bultjes, William Verpoort en Dio en Menno Hornman) richting Jaca. De omgeving van Jaca ligt in het midden van de Pyreneeën en staat bekend om zijn verscheidenheid aan (roof)vogelsoorten. Doormiddel van de roofvogels te karteren kan men het minimum aantal roofvogelbroedparen schatten. Zo kunnen ook dubbel tellingen vermeden worden. Waarnemingen die hetzelfde exemplaar betreffen zijn ook niet gekarteerd. Ook is geprobeerd om een overzicht te krijgen van de overige soorten door het gebied in 4 deelgebieden te verdelen (zie figuur 1). Misschien kunnen deze waarnemingen van belang zijn bij meerjarige onderzoeken, zoals die van Thissen (1979) en van Hagemeijer/Verkley (1982) over de periode van respectievelijk 1977-1979 en 1980-1982.

Waarnemingsmethodiek

De gebieden werden voornamelijk per auto onderzocht en soms werd er gestopt of gewandeld.

Door de vrij korte tijd die we hadden (18-7/24-7) werd veel vanuit de auto geteld en weinig doormiddel van wandelingen. Toch werd het hele gebied bezocht. Wel werd gebied 4 slechts éénmaal bezocht en dan voornamelijk nog het Nationaal Park Ordesa.

Het gebied

Het gebied rond Jaca bestaat uit het noordwesten van de provincie Huesca, het noordoosten van de Baskische provincie Navarra en het noordelijkste puntje van de provincie Zaragoza. De deelgebieden zijn in 4 landschappelijk verschillende delen ingericht (zie fig. 1). Dit werd gedaan in navolging van Thissen (1979), maar deelgebied 1 werd wat verkleind.

Deelgebied 1 (oppervlakte $\pm 1150 \text{ km}^2$)

Dit deelgebied wordt gevormd door een gedeelte van de hoofdkam van de Pyreneeën. Deze hoofdkam is grotendeels bedekt met dennen en sparren, maar er zijn ook eiken. Verder zijn andere delen dicht met brem en buxus begroeid.

Deelgebied 2 (oppervlakte $\pm 1950 \text{ km}^2$)

Dit gebied wordt in Spanje de Depresión Media Pyrenaica genoemd. Hierin stroomt de rivier de Aragon. De grond in dit dal wordt voornamelijk gebruikt voor akkerbouw. Enkele zijdalen zijn waar ze uitmonden erg nauw. Ze vormen hier echte bergkloven (in het Spaans 'Hoz' of 'Foz'). Van west naar oost zijn dit de kloven van Lumbier, van Arbayun en van Binías.

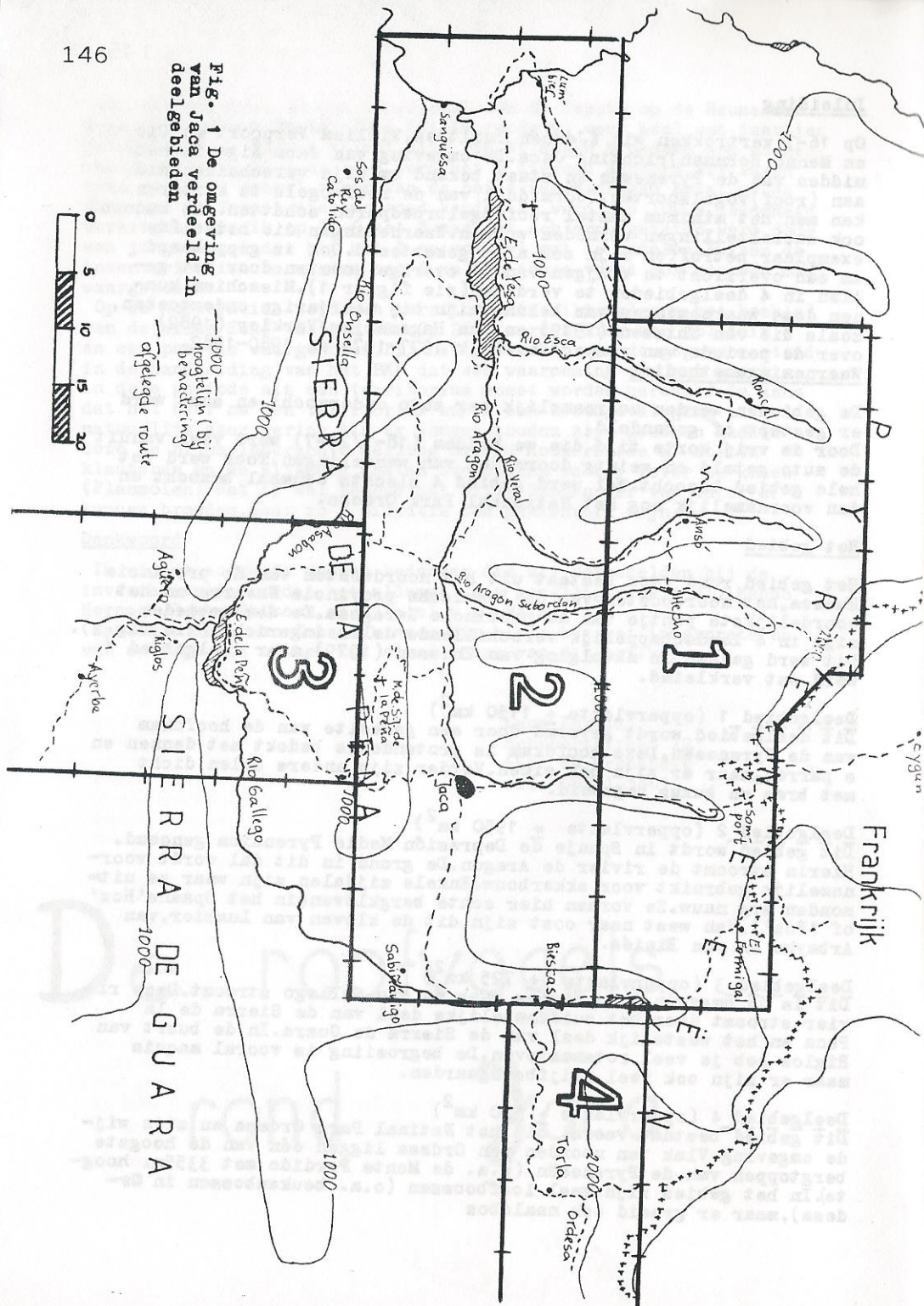
Deelgebied 3 (oppervlakte $\pm 725 \text{ km}^2$)

Dit is de omgeving van Riglos waar de Rio Gallego stroomt. Deze rivier stroomt door het zuidoostelijke deel van de Sierra de la Pena en het westelijk deel van de Sierra de Guara. In de buurt van Riglos heb je veel rotsmassieven. De begroeiing is vooral maquis maar er zijn ook veel olijfboomgaarden.

Deelgebied 4 (oppervlakte $\pm 320 \text{ km}^2$)

Dit gebied bestaat vooral uit het Nationaal Parc Ordesa en zijn wijde omgeving. Vlak ten noorden van Ordesa liggen één van de hoogste bergtoppen van de Pyreneeën (o.a. de Monte Perdido met 3355m. hoogte). In het gebied zijn veel loofbossen (o.a. beukenbossen in Ordesa), maar er groeit ook naaldbos.

Fig. 1 De omgeving van Jaca verdeeld in deelgebieden

Roofvogels

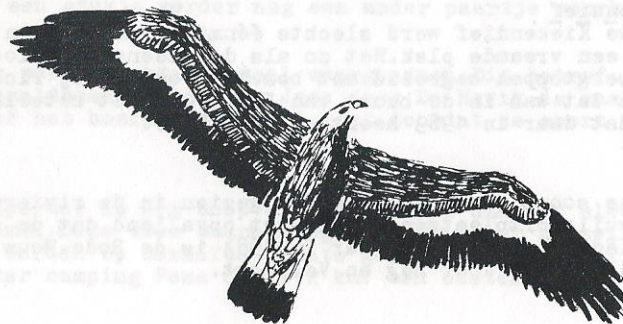
Zoals ik al eerder heb gezegd is het waarnemen vanuit de auto gedaan zodat er onopvallende soorten als Wespendif, Havik, Sperwer en Kleine Torenvalk over het hoofd zijn gezien. Hierdoor zullen de aantallen van deze soorten hoger liggen dan uit tabel 1 kan worden op gemaakt. In het gebied broeden 19 soorten roofvogels (Pedrocchi 1978). Hiervan zijn er 16 van waargenomen. De Bruine Kiekendief, de Wespendif en de Kleine Torenvalk werden niet waargenomen, mede omdat vooral de laatste 2 onopvallende soorten zijn. Wel zag ik op 22-7 2 km ten oosten van Jaca een Blauwe Kiekendief ♂. Mogelijk was dit een erg vroege doortrekker. Bij de Vale Gier zijn de nesten bij de kolonies geteld zodat de aantallen veel lager liggen dan bij Thissen (1979), Hagemijer/Verkley (1982) en Heg (1984).

Tabel 1. Schatting van het minimum aantal broedparen

Gebied	1	2	3	4	Totaal
Oppervlakte (km ²)	1150	1950	725	320	4145
Buizerd	-	3	1	1	5
Steenarend	-	-	1	1	2
Dwergarend	-	3	-	-	3
Havikarend	-	1	-	-	1
Slangenarend	2	6-7	2	-	10-11
Grauwe Kiekendief	-	-	1	-	1
Blauwe Kiekendief	-	1?	-	-	1
Havik	-	1	-	-	1
Sperwer	-	1	-	-	1
Rode Wouw	6	22	6	-	34
Zwarte Wouw	1	14	3	-	18
Vale Gier	10	25	21	-	56
Lammergeier	-	1	?	?	2
Aasgier	1+	1+	-	-	2
Slechtvalk	1	1	1	-	3
Boomvalk	-	1	-	-	1
Torenvalk	-	4	2	-	6

? : Waarschijnlijk geen plaatselijke broedvogel

+ : Aantal exemplaren op vuilstort (dus geen broedparen).

MHO

Buizerd

Deze soort werd slechts vijfmaal waargenomen. Hij werd driemaal in gebied 2, éénmaal in gebied 3 en ook éénmaal in gebied 4. Er werden éénmaal 2 exemplaren waargenomen nml. op 22-7 2km ten noorden van Bailo.

Steenarend

Zx werd deze grote arend waargenomen. Een adult exemplaar werd tussen Bailo en Sante Maria ter hoogte van Villangua waargenomen. Deze joeg boven een vreemde plaats nml. lage bergtoppen begroeid met veel bos. De andere waarneming betroffen 2 adulte exemplaren op +2000m. hoogte in het National Parc Ordesa. Zij vlogen achter elkaar en het leek wel of zij aan het baltsen waren.

Dwergarend

Van deze kleine arend zijn 2 fases nml. de lichte en de donkere fase. Alleen de lichte fase werd waargenomen. Op 18-7 1 exemplaar bij Pena Oroel, ten zuiden van Jaca. Diezelfde dag één bij Los Satiellas, ten westen van Jaca. En op 21-7 1 exemplaar bij Borgui.

Havikarend

Deze vrij grote arend is toch moeilijk waar te nemen. Er werd éénmaal 1 adult exemplaar gezien op 21-7 in Hoz de Lumbier. Wel vernamen we van een andere vogelaar dat hij altijd een Havikarend zag bij Hoz de Arbayun en hij wist een nest in Hoz de Lumbier.

Slangenarend

De Slangenarend werd wat vaker waargenomen dan de andere arenden. Éénmaal werden er zelfs 3 bij elkaar gezien. Dit was bij de abdij van San Juan de la Pena. Ook werden ze veel op paaltjes gezien. Één waarneming betrof 2 exemplaren die bij Puerto Oroel aan het jagen waren, toen daarna het ene exemplaar het andere verjoeg.

Blauwe Kiekendief

Op 22-7's morgens vroeg zag ik een Blauwe Kiekendief ♂. Hij vloog achter camping Pena Oroel. Dit was bij het rivietje de Gas. Eerst scheerde hij over een heuveltje, later was hij aan het jagen. Zoals ik al eerder heb gezegd kan dit een zeer vroege doortrekker zijn geweest, maar het zou ook een mogelijk broedgeval kunnen zijn. Pedrocchi (1978) noemt deze soort niet als broedvogel. Maar hij noemt hem als doortrekker vanaf eind Augustus en als wintergast.

Grauwe Kiekendief

Ook de Grauwe Kiekendief werd slechts éénmaal waargenomen. Dit ♂ vloog boven een vreemde plek. Net zo als de Steenarend vloog hij boven lage bergtoppen begroeid met bos. Maar omdat hij richting west ging, en dat was in de buurt van Bailo, kon het hetzelfde exemplaar zijn dat daar in 1983 heeft gebroed (Heg).

Rode Wouw

Deze algemene soort werd voornamelijk gezien in de rivierdalen en op en rond vuilstortplaatsen. Wel is het opvallend dat de soort niet in gebied 4 is gezien. Echter in 1983 is de Rode Wouw daar ook niet waargenomen door Heg en Verpoort.

Zwarte Wouw

Net als de Rode Wouw komt de Zwarte Wouw voor bij rivieren en bij vuilnisbelten. Dit komt doordat de soort veel aas van vis en ander aas eet. De Zwarte Wouw is iets minder algemeen dan de Rode Wouw, maar is toch één van de algemeenste soorten in het gebied.

Vale Gier

Deze grote gier is het algemeenst van alle roofvogels. Ze broeden op rotsrichels verspreid over het hele gebied. Zoals gezegd werden van de Vale Gier alleen de nesten geteld en niet het aantal vogels. Hierdoor ligt het aantal lager dan in voorgaande jaren. De grootste kolonies waren bij Riglos, Hoz de Arbayun, Siresa en la Pena de Oroel.

Aasgier

Ook deze kleine gier werd vaak gezien. Meestal waren ze in de buurt van Vale Gieren, maar je zag ze ook bij vuilstortplaatsen. Maar door omstandigheden werd deze soort niet ingetekend, zodat er in tabel 1 helaas alleen maar vraagtekens konden worden gezet.

Slechtvalk

Deze mooie valk werd driemaal waargenomen. Op 19-7 1 ad. exemplaar bij Riglos. Op 20-7 1 bij Roncal jagend en diezelfde dag 1 bij Hoz de Bienes. Bij deze 3 plaatsen waar de Slechtvalk waargenomen is, waren steile rotswanden aanwezig. Deze rotswanden vormen een goed broedbiotoop.

Boomvalk

De Boomvalk werd slechts éénmaal waargenomen. Het betrof 1 exemplaar dat ongeveer een kilometer ten westen van Jaca aan het jagen was en die daarna in noordelijke richting verder vloog. De Boomvalk leeft erg verborgen. Hierdoor zal deze soort meer voorkomen dan uit deze ene waarneming blijkt. Geschikt broedbiotoop in de vorm van open moerasbosjes met water en akkerbosjes zijn voldoende aanwezig.

Torenvalk

Bij de Torenvalk komt het probleem voor dat deze soort makkelijk verwart kan worden met de Kleine Torenvalk. Dit komt vooral ten nadele aan de Kleine Torenvalk. De Torenvalk werd enkele malen waargenomen. Één waarneming betrof een paartje dat op een rotsrichel had gebroed bij het plaatsje Bernues. Dit paartje had 2 jongen. Later kwam er een stukje verder nog een ander paartje voorbij vliegen.

Havik

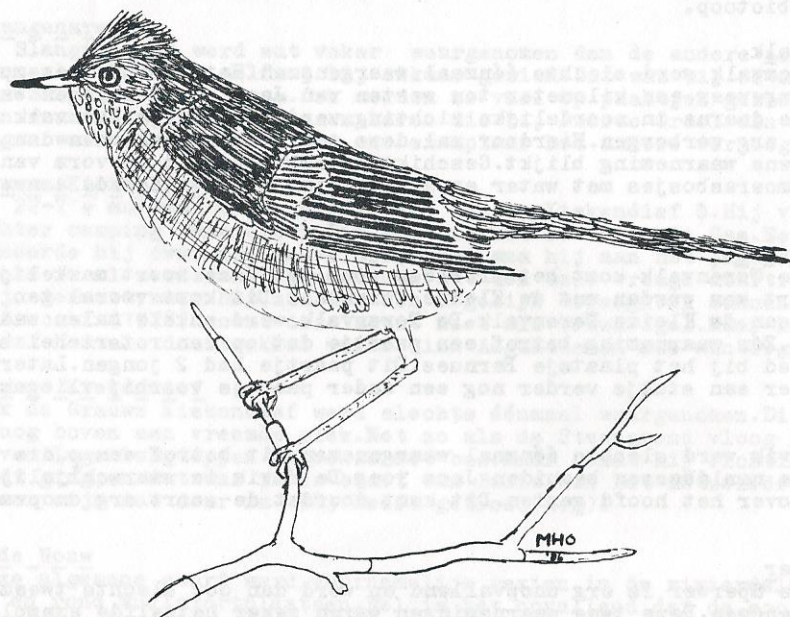
De Havik werd slechts éénmaal waargenomen. Dit betrof een ♂, die boven de naaldbossen bezuiden Jaca joeg. De Havik is waarschijnlijk veel over het hoofd gezien. Dit komt doordat de soort erg onopvallend is.

Sperwer

Ook de Sperwer is erg onopvallend en werd dan ook slechts tweemaal waargenomen. Deze twee waarnemingen waren zeker hetzelfde exemplaar, want ze werden op dezelfde plaats gezien. Dit was op 22-7 en 24-7 een achter camping Pena Oroel, 2 km. ten oosten van Jaca.

De overige soorten

In het gebied rond Jaca komen buiten roofvogels ook nog veel andere vogelsoorten voor. Dit komt doordat er veel verschillende soorten biotopen aanwezig zijn en dat het gebied nogal groot is voor Nederlandse begrippen. Sommige van de in tabel 2 genoteerde soorten zijn nauwkeurig opgeschreven. Maar andere soorten zijn niet opgeschreven. Hierdoor is het moeilijk na te gaan waar deze soorten nou gezien zijn. Maar ik heb toch geprobeerd tabel 2 zo volledig mogelijk te maken. Daarom heb ik ook in tabel 2 voor de volledigheid nog maals de roofvogels gezet. De grenzen van de deelgebieden zijn niet te nauwkeurig genomen. Dit doordat het mede door de grootte erg moeilijk is. Al de in tabel 2 opgeschreven soorten zijn gezien (dus niet alleen gehoord) behalve een paar soorten die in Nederland regelmatig voorkomen.

	Deelgebied					Deelgebied			
	1	2	3	4		1	2	3	4
Fuut		x	x		Blauwe Rotslijster		x		
Blauwe Reiger		x			Rode Rotslijster			x	
Wilde Eend		x			Grote Lijster		x	x	
Lammergier		x			Merel		x	x	
Vale Gier	x	x	x		Tapuit	x	x		
Aasgier	x	x	x		Paapje			x	
Slangenarend	x	x	x		Roodborsttapuit		x	x	
Dwergarend		x			Zwarte Roodstaart			x	
Steenarend			x	x	Roodborst		x	x	
Havikarend		x			Vale Spotvogel		x		
Buizerd		x	x	x	Zwartkop		x	x	
Havik		x			Tuinfluit		x	x	
Sperwer		x			Pitis		x		x
Rode Wouw	x	x	x		Tjiftjaf		x		x
Zwarte Wouw	x	x	x		Bergfluit	x	x	x	
Blauwe Kiekendief		x			Grasmus		x		
Grauwe Kiekendief			x		Provençaaalse Grasmus		x		
Slechtvalk	x	x	x		Goudhaan		x		
Boomvalk		x			Vuurgoudhaan				x
Torenvalk		x	x		Bonte Vliegenvanger				x
Kwartel		x			Grauwe Vliegenvanger		x		
Oeverloper	x	x			Koolmees		x	x	
Kokmeeuw		x			Pimpelmees		x	x	
Zilvermeeuw		x			Zwarte Mees		x	x	
Houtduif		x	x		Kuifmees		x		x
Tortelduif		x	x		Boomklever				x
Rotsduif		x	x		Rotskruiper		x!		
Koekoek	x				Boomkruiper		x		x
Dwergooruil		x			Taigaboomkruiper		x		
Nachtzwaluw		x			Grijze Gors		x		
Gierzwaluw	x	x	x	x	Grauwe Gors		x	x	
Alpengierzwaluw		x	x	x	Geelgors		x		x
Bijeneter		x	x		Rietgors		x		
IJsvogel		x			Cirlegors		x	x	x
Hop		x			Groenling		x	x	
Groene Specht		x			Putter		x	x	
Grote Bonte Specht		x			Kneu		x		
Draaihals		x			Europese Kanarie		x		
Thekla Leeuwerik		x			Vink		x	x	x
Kuifleeuwerik		x			Spaanse Mus		x	x	
Veldleeuwerik	x	x	x		Huismus		x	x	x
Boerenzwaluw	x	x	x	x	Ringmus		x	x	
Huiszwaluw	x	x	x	x	Rotsmus		x	x	
Oeverzwaluw		x			Spreeuw		x	x	
Rotszwaluw		x			Zwarte Spreeuw		x	x	
Duinpieper		x			Wielewaal		x		
Graspieper		x			Raaf		x	x	x
Witte Kwikstaart	x	x	x	x	Zwarte Kraai		x	x	
Gele Kwikstaart		x	x		Kauw		x	x	
Grote Gele Kwikstaart	x	x			Ekster		x	x	x
Roodkopklauwier		x	x		Vlaamse Gaai		x	x	x
Grauwe Klauwier	x	x	x		Alpenkraai		x	x	
Waterspreeuw	x	x	x		Alpenkauw		x		
Winterkoning		x	x	x					
Heggemus		x	x						
Alpenheggemus	x	x	x						

Tabel 2. De waargenomen vogelsoorten

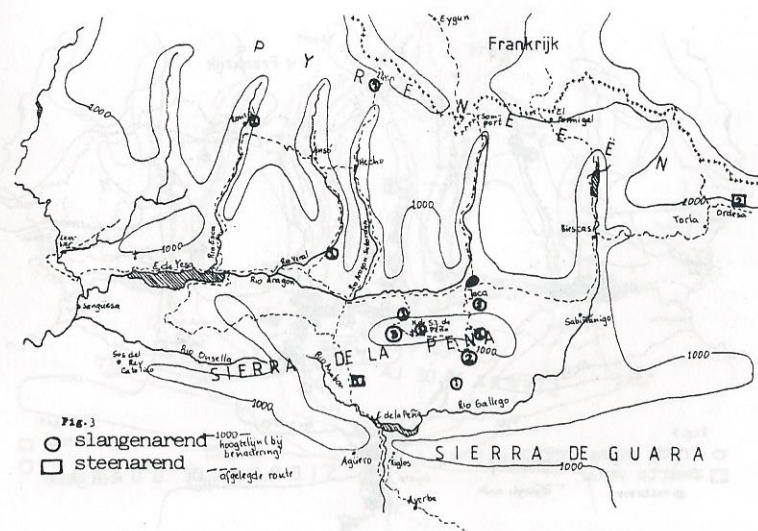
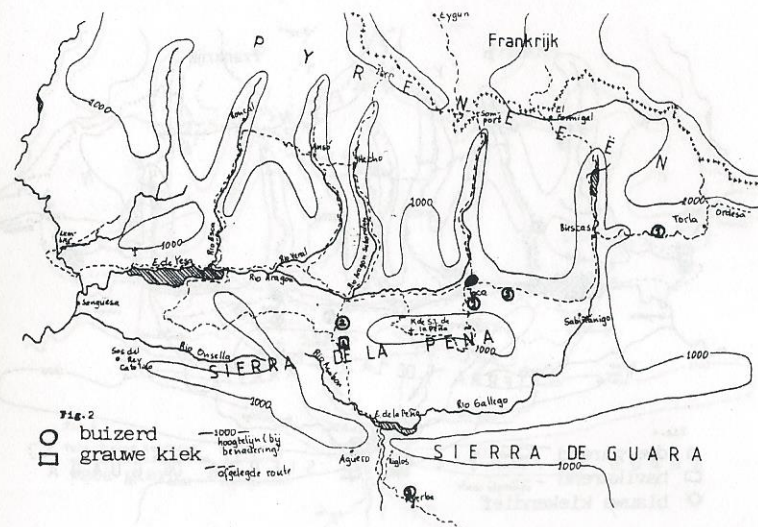
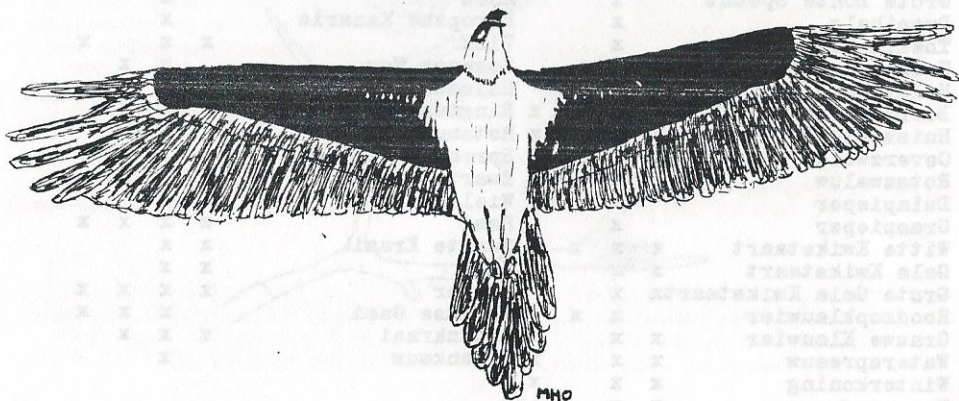
Dank

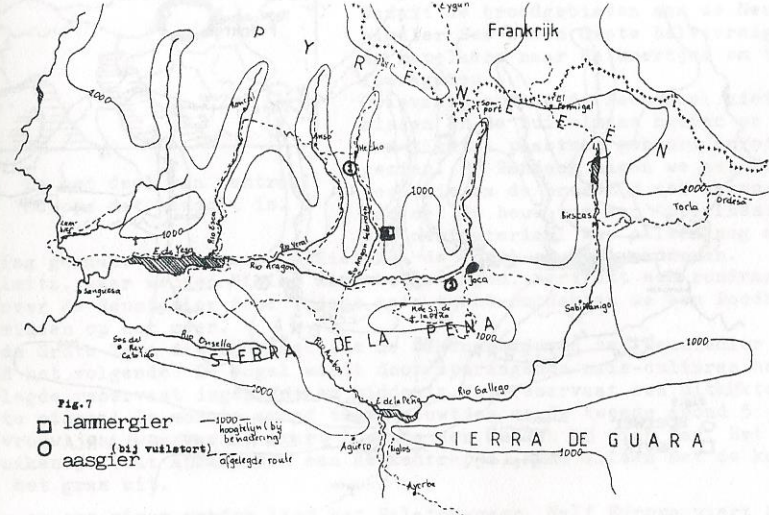
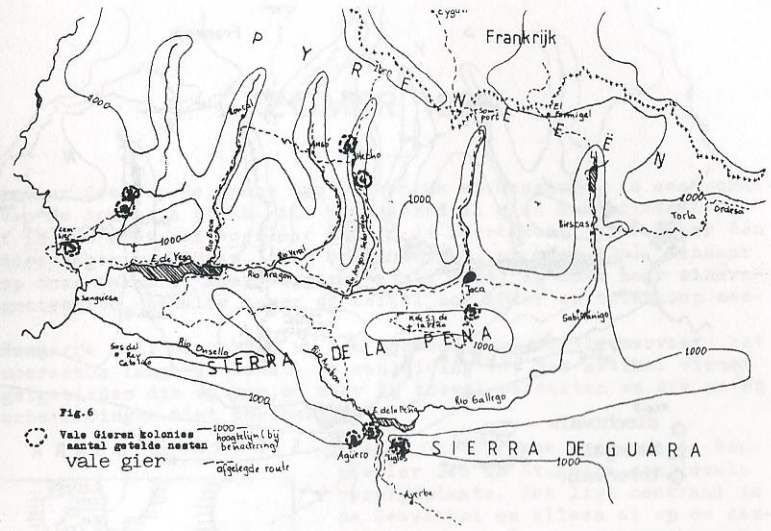
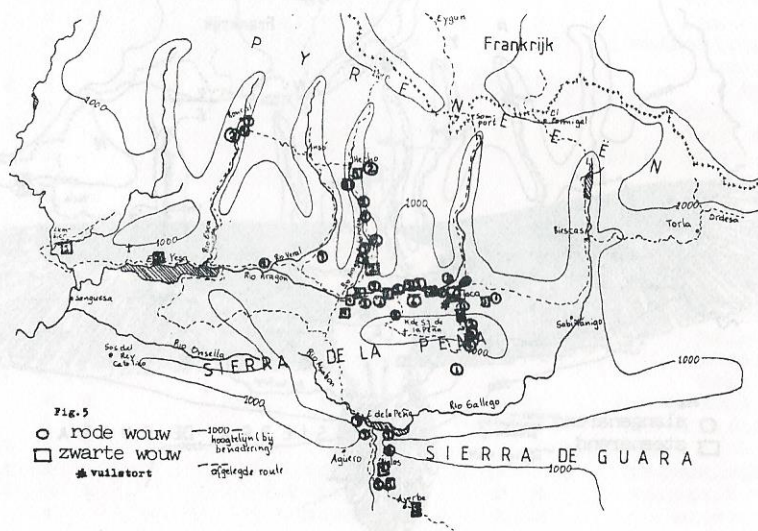
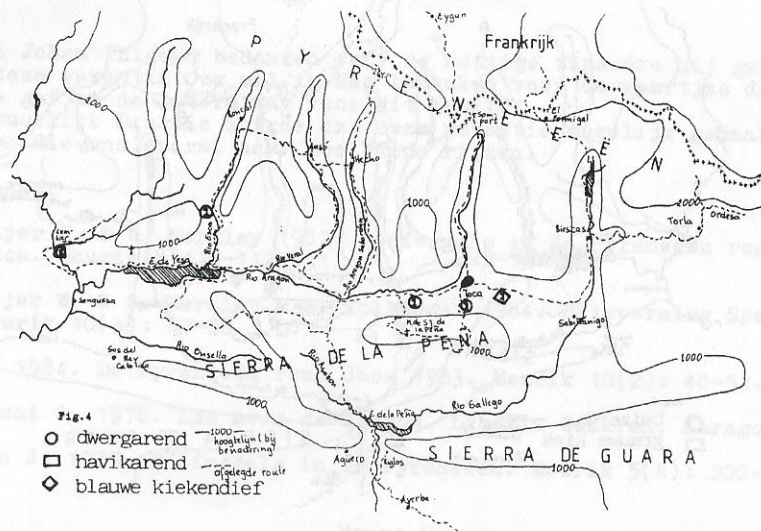
Ik wil Johan Thissen bedanken voor de nuttige tips die hij gaf voor deze vakantie. Ook wil ik hem bedanken voor de kaartjes die hij me gaf en de literatuur voor dit artikel. En natuurlijk Dio die zorgde dat deze vakantie mogelijk gemaakt werd en die ons overal naar toe wilde rijden.

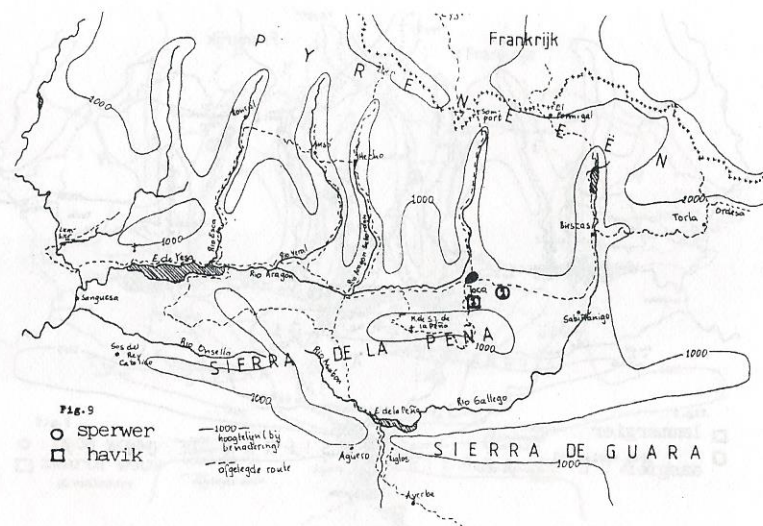
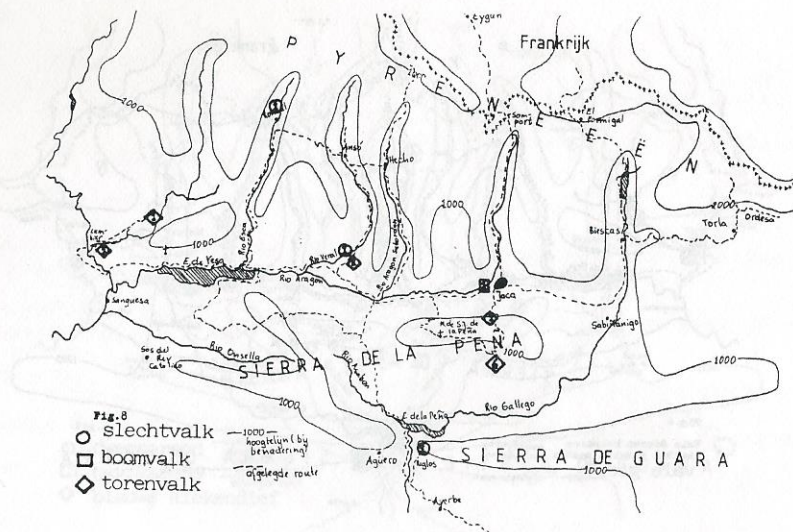
Literatuur

- Hagemijer W. & G. Verkley 1982. Roofvogels in de Pyreneeën rond Jaca. Mourik 8(4): 117-131.
- Hagemijer W. & G. Verkley & R. Zollinger 1984. Reisverslag Spanje. Mourik 10(3): 67-88.
- Heg D. 1984. De Pyreneeën rond Jaca 1983. Mourik 10(2): 40-52.
- Pedrocchi C. 1978. Las aves de Aragon. Liberia General, Zaragoza.
- Thissen J. 1979. Roofvogels in de Pyreneeën. Mourik 5(6): 200-208.

Menno Hornman
Groesbeekseweg 414
6523 PP Nijmegen

ZOMER 1986

De Neusiedler See, op de grens van Oostenrijk en Hongarije, is een vogelgebied van de bovenste plank. Als het gebied al geen vakantieoed op zichzelf is dan moet een vogelaar die in de buurt komt, hier zeker één of meerdere dagen verblijven. (Zie ook Mourik 5, nr 4, p 126). Vandaar dat wij op onze vakantie naar Hongarije (juli 1986) op zoek naar mineralen en gesteenten, behalve hamer en beitel ook kijker en teleskoop meenamen.

Ook in Hongarije zelf bezochten wij een gerenommeerd vogelreservaat: het Gemenc-moerasbos langs de Donau. De aanleiding tot dit artikel vormen twee vogelgebieden die wij min of meer bij toeval ontdekten en die we bij onze voorbereidingen niet tegenkwamen.

Aan de Oostenrijkse kant van de Neusiedler See is St. Andrä een ideale verblijfplaats. Het ligt centraal in de Seewinkel en alleen al op de camping zagen we 5 paar Grauwe Klauwier, een Buidelmees en een vrouwtje Woudaapje. Bij het meer waaraan de camping ligt zagen we verder Roerdomp, Purperen Blaue Reigers, visdiefjes en Zwarte Sterns. Bij naburige meertjes met minder riet verbleven steltlopers als Kemphanen, Kluten en Kleine Plevieren. Vanuit de broedgebieden aan de Neusiedler See komen Grote Zilverreigers en Lepelaars naar de meertjes om te foerageren.

Ooievaars zijn in de Seewinkel niet te missen en de Buidelmees hebben we op een tiental plaatsen gehoord en/of gezien. Bij Sandeck zagen we een Buidelmees die na de broedtijd net begonnen was met de bouw van een 'Spielnest'.

Van nestmateriaal was alleen nog maar een ring gemaakt en als een parkiet zat de vogel er soms middenin.

Bij Illmitz, waar we een Kleine Klapekster zagen, vertrekt een rondvaartboot over de Neusiedler See. Tijdens zo'n tocht ontdekten we een Roodhalsfuut midden op het meer.

Over de Grote Trap die bijdraagt tot de bekendheid van het Neusiedler Seegebied het volgende: De vogel wordt door opringende mais-cultures het aangelegde reservaat ingeprest en middenin dat reservaat een uitkijktoren. Niet te missen! De eerste avond twee vrouwtjes en de tweede avond 5 + 1, alle vrouwtjes, waarvan de apart lopende een kuiken bij zich had. Het Trapkuikentje (wat anders dan een keukentrapje) kwam alleen met de kop boven het gras uit.

120 Km en een visum verder ligt het Balaton-meer. Half Europa viert hier vakantie. Begrijpelijk, want het meer, zeker de noordkant, paart de schoonheid van het Meer v. Genève met een Middellandse Zee-klimaat. (zelf verzonnen, komt niet uit een ANWB-gids). Wij trotseerden de toeristische

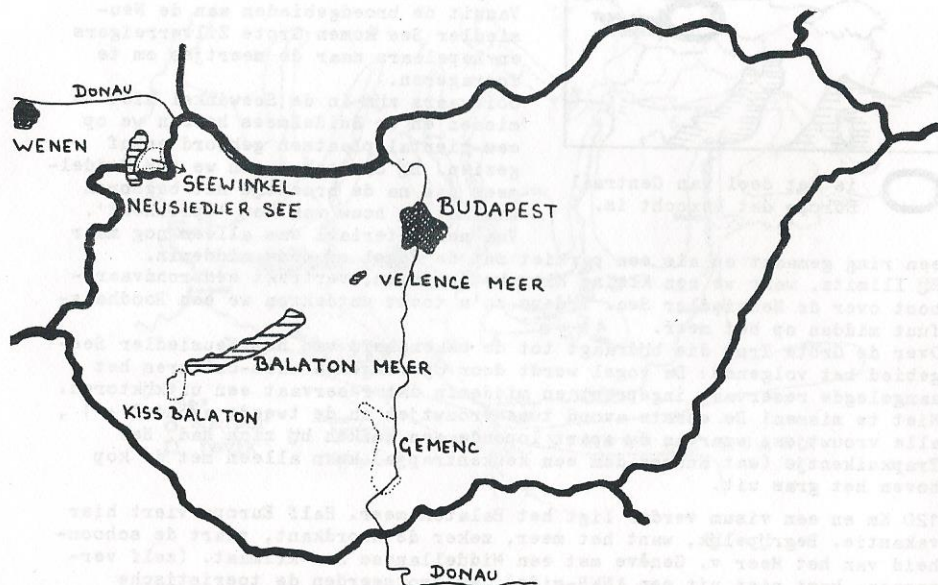
○ is het deel van Centraal Europa dat bezocht is.

toestanden varvege de dode vulkanen aan de noordkant en de vogels in Kis-Balaton, een reservaat aan de westpunt. Het eigenlijke reservaat, langs de rivier Zala is, zoals Gooders en Ferguson-Lees schrijven alleen toegankelijk na speciale toestemming. Wat nergens beschreven staat is dat westelijk van het reservaat een watergebied ligt (heet ook Kis-Balaton) dat onze wens, om een kijkje in het reservaat te mogen nemen totaal deed vergeten. Dit gebied waarvan het grote wateroppervlak op de overigens uitstekende Hongaarse autoatlasza (1:360.000) ontbreekt, ligt westelijk van de weg Zalavár - Zalakomár en is van hieraf ook te bereiken.

Vanuit een waarnemingstoren zagen we Ralreigers in broed-, overgangs- en jeugdkleed. Jonge Kwakken lieten zich zo goed zien dat wij ons inbeelden dat zelfs onder ongunstige waarneemomstandigheden verwisseling met een Roerdomp onmogelijk is. Steeds was er wel ergens een Purperreiger in de lucht te zien en nu zagen we behalve Grote- ook Kleine Zilverreigers. We telden tientallen Witoogeenden en af en toe kwam een Witvleugelstern langs. Rond zonsopgang verschenen de adulte Kwakken en kwamen honderden Grauwe Ganzen naar hun slaapplaats.

Dit waarneem paradijs is ook aan de westelijke kant toegankelijk. Echter, toen wij daar op een avond met het licht mee wilden kijken, begrepen we niet hoe andere vogelaars, die we daar gezien hadden, bij de toren aan de westkant waren gekomen. We konden geen toegangsweg vinden. De vijf boekhandels en het VVV (Ibusz) in Keszthely konden ons niet helpen aan een gedetailleerde kaart van de omgeving.

Een volgende stop was het Velence-meer. Ook hier sneed het mes aan twee kanten: In een nabij gelegen steengroeve zat in de bovenste verweringslaag een Bijeneters-kolonie met 30 bewoonde gaten. Het meer zelf was slecht toegankelijk vanwege brede rietkragen maar een wandeltocht leverde toch Kleine Zilverreigers, Lepelaars, een Hop en weer een Buidelmees op. De door Gooders genoemde meertjes ten zuiden van Velence bij Sárkerestúr

Hongarije met de beschreven vogelgebieden.

en Sárzentagota vielen door eerder genoemd vogelgeweld wat tegen: slechts één Ralreiger en een Zwarte Ruit. Hierdoor konden wij langer verblijven bij meertjes die we op de kaart vlak bij Sarbogard vonden. Dit bleken visvijvers te zijn. Het is onbegrijpelijk dat deze visvijvers tussen Sarbogard en Orspusza in de where-to-watch literatuur niet genoemd worden. Binnen een kwartier hadden we alle Europese reigers gezien op natuurlijk de Koereiger na. Het opvallendst waren de Woudaapjes. In twee uur zo'n 25 waarnemingen, waarbij vast wel doublures. Deze reigertjes kwamen in aantal na de Ralreiger zeker op een tweede plaats. Schitterend was het te zien dat twee mannetjes, al bakkeleidend, naast elkaar in het riet omhoog klommen.

Het totaal aantal soorten dat we bij de vrij toegankelijke visvijvers waarnamen was nog geen 20, maar dit werd ruimschoots gekompenseerd doordat we 5 maal een IJsvogel zagen.

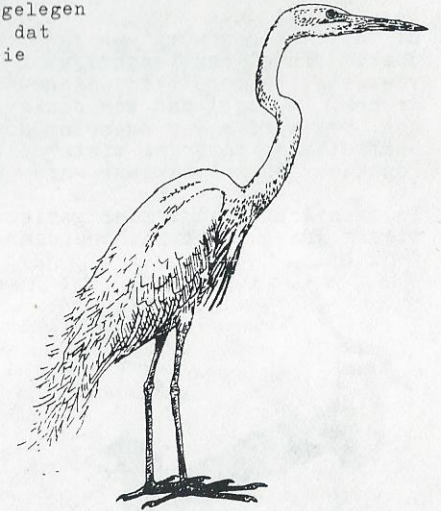
Het laatste voor Mourik-lezers interessante gebied dat we bezochten is het zuidelijker gelegen Gemenc-reservaat. Aanvankelijk dachten we dat hier 's werelds hoogste muggenkonsentratie beschermd werd, maar toen we het nodige spectaculairs in de kijker hadden gehad wisten we beter. Op een eilandje in het moerasbos bevond zich een bosje met veel dode bomen. De vele reigers uit de daar aanwezige kolonie waren hierdoor uitstekend zichtbaar. We telden 50 Kwakken (zowel juv. als ad.), 8 Kleine Zilverreigers terwijl op het aanwezige strandje nog eens 25 Ooievaars stonden. Genoemde aantallen zijn minima omdat we tussen de begroeiing doorglurend geen goed overzicht hadden en er steeds wel iets vloog.

Een boottochtje over de Donau en een stukje Gemenc zouden we een ieder afgeraden hebben (vanwege Hongaarse popmuziek die het spreken op de boot zo goed als onmogelijk maakte) als we niet juist in het kleine stukje dat we in het reservaat voeren behalve Zwarte Wouwen ook een Zwarte Ooievaar met groene snavel en poten zagen. Dit juveniele beest deed ons de herrie en de hitte vergeten. Het Gemenc-reservaat leek zeker de moeite waard voor een langer verblijf, maar een middagtemperatuur van tegen de 35° deed ons besluiten eerder huiswaarts te keren en dit reservaat met de vogelgebieden in Oost Hongarije als bestemming voor een toekomstige vakantie te plannen.

Voor hun tips bij de voorbereiding danken wij Frans Nillesen, Ria Janssen, Rob Honing en Laurens Rietveld. Voor hun geduld Ruud en Tom.

Literatuur: J. Gooders. Where to watch birds in Europe. Andre Deutsch Ltd. London.
J. Ferguson-Lees c.s. A guide to bird-watching in Europe. The Bodley Head. London.
Johan Thissen en Gerard Müskens. Donaudelta en Seewinkel. Mourik 5, nr 4, pag 126 ev.

Hennie en Rob Gorissen. Heilige Stoel 52-12. 6601 VG Wijchen.

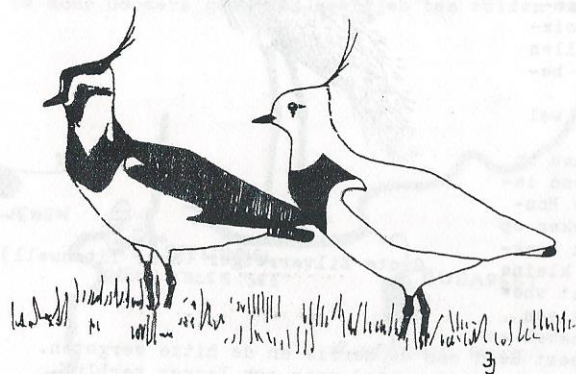

Grote Zilverreiger (naar Titchwell)

Op 2 augustus 1986 ontdekte ik een gedeeltelijk albinistische Kievit. De vogel fourageerde met een zes-tal soortgenoten in een weiland nabij Linden (Kraayenbergse plassen). De leucistische Kievit was opvallend mak. Toen ik met de fiets stopte vlogen de normale vogels op om een twintig-tal meters verder weer te landen. De leucistische Kievit bleef rustig zitten ongeveer 15 meters van mij vandaan. Op 21 augustus werd de vogel in dezelfde omgeving door Louis Geraets waargenomen. Deze vertelde mij dat er al twee jaar achter elkaar een witte Kievit in augustus in de omgeving van de Kraayenbergse plassen verbleef. Ook deze vogel werd dan langere tijd in het gebied waargenomen. Of het hier steeds dezelfde vogel betreft is onduidelijk omdat er toen geen beschrijvingen zijn gemaakt. Op 13 september zagen Edward Jans, Floor Arts en ik de vogel weer. Het leucistische exemplaar vloog vanaf de weilanden nabij de Erperweai richting Linden.

De kans dat deze vogel al eerder door andere mensen is waargenomen of wellicht nog wordt waargenomen is relatief groot. Het lijkt mij daarom zinvol een beschrijving te geven. De Kievit had geheel witte vleugels. De borstband was gewoon zwart maar sloot niet aan boven in de nek. De vogel had een donker vlekje net onder en net achter het oog. Het kuifje was eveneens donker. De tekening op de staart was normaal maar de vogel miste de oranjebruine onderstaartdekveren. Pootkleur en snavelkleur waren beide normaal.

Is deze Kievit al eerder gezien of wordt de vogel nog gezien dan wil ik graag een berichtje daarvan ontvangen.

Jan Jacobs
Stekkenberg 77
6561 XG Groesbeek

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden:

K. Spoelstra, Parallelweg 4, 5821 ED Vierlingsbeek, 04781-1324

A. van Lith, Kardinaalsmuts 104, Cuyk, 08850-20889

Adreswijziging:

F. Meijs, Hazenkampseweg 155, 6531 NE Nijmegen

Geschrapt wegens contributieschuld:

M. Arts, Landhorst

Adreswijzigingen:

D. Heg, Verlengde Hereweg 126, 7922 AJ Groningen

J. Bekhuis, Haafakker 10, 6578 BW Leuth, 08893-2642

Aanwijzingen bij het schrijven van bijdragen voor "de Mourik"

Kopij wordt bij voorkeur getypt geleverd, dit in verband met een snelle verwerking van de stukjes.

Wanneer U zelf typt: een duidelijke, scherpe letter; dus geen versleten lint, machine schoonmaken en bij voorkeur een wegwerp-carbonlint gebruiken. Tikken op gewone A4-vellen, kantlijn links en rechts 2 cm., onder en boven 2,5 cm.; dicht open typen (regelstelling 1).

Langere artikelen worden bij voorkeur in verschillende hoofdstukjes verdeeld, dit i.v.m. de leesbaarheid. Bij het weergeven van onderzoeksresultaten is een goede indeling: Inleiding, Methode, Resultaten, Discussie (of Bespreking), Literatuur.

Wanneer literatuurgegevens verwerkt worden moet altijd de bron worden aangegeven. In de tekst gebeurt dit door het vermelden van schrijver(s) en jaartal van publicatie, voorbeeld: (Brouwer et.al. 1985). Onder het hoofdstukje "Literatuur" wordt de bron vervolgens nader omschreven, zoals in onderstaande voorbeelden:

Brouwer, P. & Goriasen, R. & Hagemeyer, W. & Helmer, W. 1985. Vogels van de Ooijpolder. VVG Rijk van Nijmegen en Omstreken. O.M.van Hoorn, Nijmegen.

van Swaay, C. 1985. De Rode en Zwarte Wouw (*Milvus milvus* en *Milvus migrans*) in het Rijk van Nijmegen. de Mourik 11 (2): 52-62.

(bij boeken dus uitgever en plaats van uitgave; bij bladen eerst jaargang, dan nummer en de bladzijden waarover het artikel loopt).

Wanneer U tabellen en figuren in Uw artikel plaatst: voorzie elke tabel en figuur van een nummer (tabel 1, 2 etc.; figuur 1, 2 etc.) zodat U makkelijk in de tekst naar een tabel of figuur kunt verwijzen. Voorts moet elke figuur en tabel voorzien zijn van een korte maar duidelijke verklarende tekst, zodat de lezer weet waar de tabel of figuur over gaat.

Soortnamen van vogels worden altijd met een hoofdletter gespeld, dus Zwarte Zeeëend, Koolmees etc.. Soort- of familiegroepen echter steeds met een kleine letter, dus eenden, zeeëenden, mezen. Wetenschappelijke namen worden met een hoofdletter en vervolgens met een kleine letter geschreven, dus *Athene noctua*, *Turdus torquatus* (bij de eerste keer is het gebruikelijk om de naamgever te vermelden: *Turdus torquatus* (L.)), "L." staat voor Linnaeus).

Voorts is de redactie altijd bereid U bij te staan, onder andere bij het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens.

Aanwijzingen bij het maken van illustraties

Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant. Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2 maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

Overtredingen van de Vogelwet, Jachtwet en de Natuurbeschermingswet

Deze kunnen gemeld worden aan de heer P. Brugman, Regt.Stoottroepenstraat 14, 5431 TA Cuyk, tel. 08850-15901 (Controleur Vogelwet). Strafbare feiten die direct of indirect te maken hebben met de bescherming van de natuur (Jachtwet, Vogelwet, Visserijwet, Natuurbeschermingswet e.d.) kunnen uiteraard gemeld worden bij de plaatselijke politie, maar ook bij de gespecialiseerde Veldpolitie.

Telefoonnummers van de meldkamers van de Veldpolitie: Gelderland 055-664455, Noord-Brabant 04116-72189 (bij geen gehoor Piet Bouten 04113-2102), Limburg 04746-1370.

Dood gevonden vogels

Deze kunnen voor onderzoek ingezonden worden naar het Centraaldiergeneeskundig Instituut, met name wanneer de omstandigheden verdacht zijn. Verkeers-, olie-, slachtoffers e.d. worden niet onderzocht. Adres: C.D.I. afd. B.P., Edelhertweg 15, 8219 PH Lelystad, tel. 03200-73911.

Ringen

Wanneer U een ring vindt of bij een vogel afleest kunt U de ring of cijfercombinatie opsturen naar: Vogeltrekstation, Antwoordnummer 341, 6660 VE Heteren. Bij dit station kunt U ook speciale formulieren voor het insturen opvragen. Zowel binnenlandse- als buitenlandse ringen worden verwerkt.